

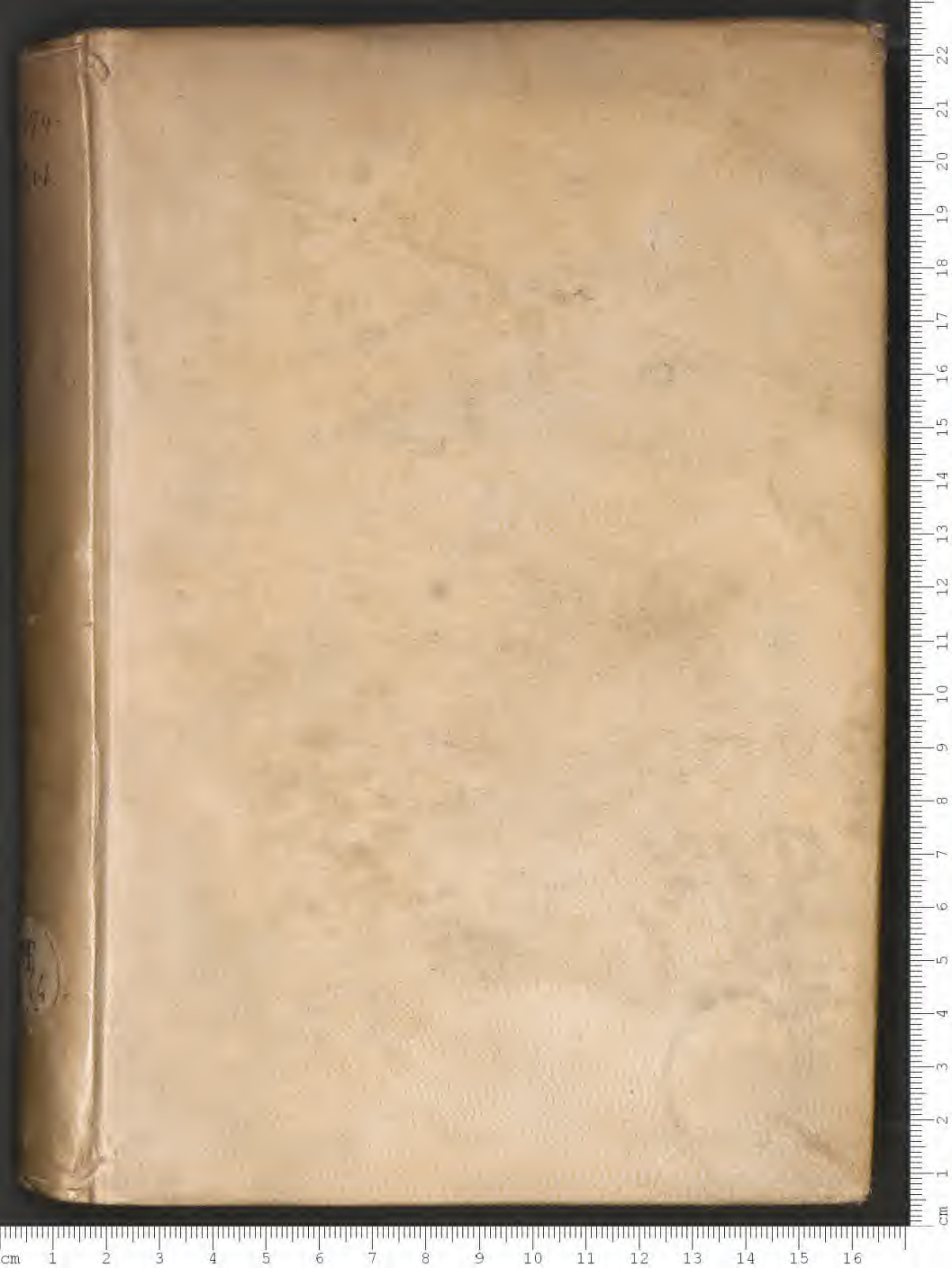
1479.

1461.

ACE

736

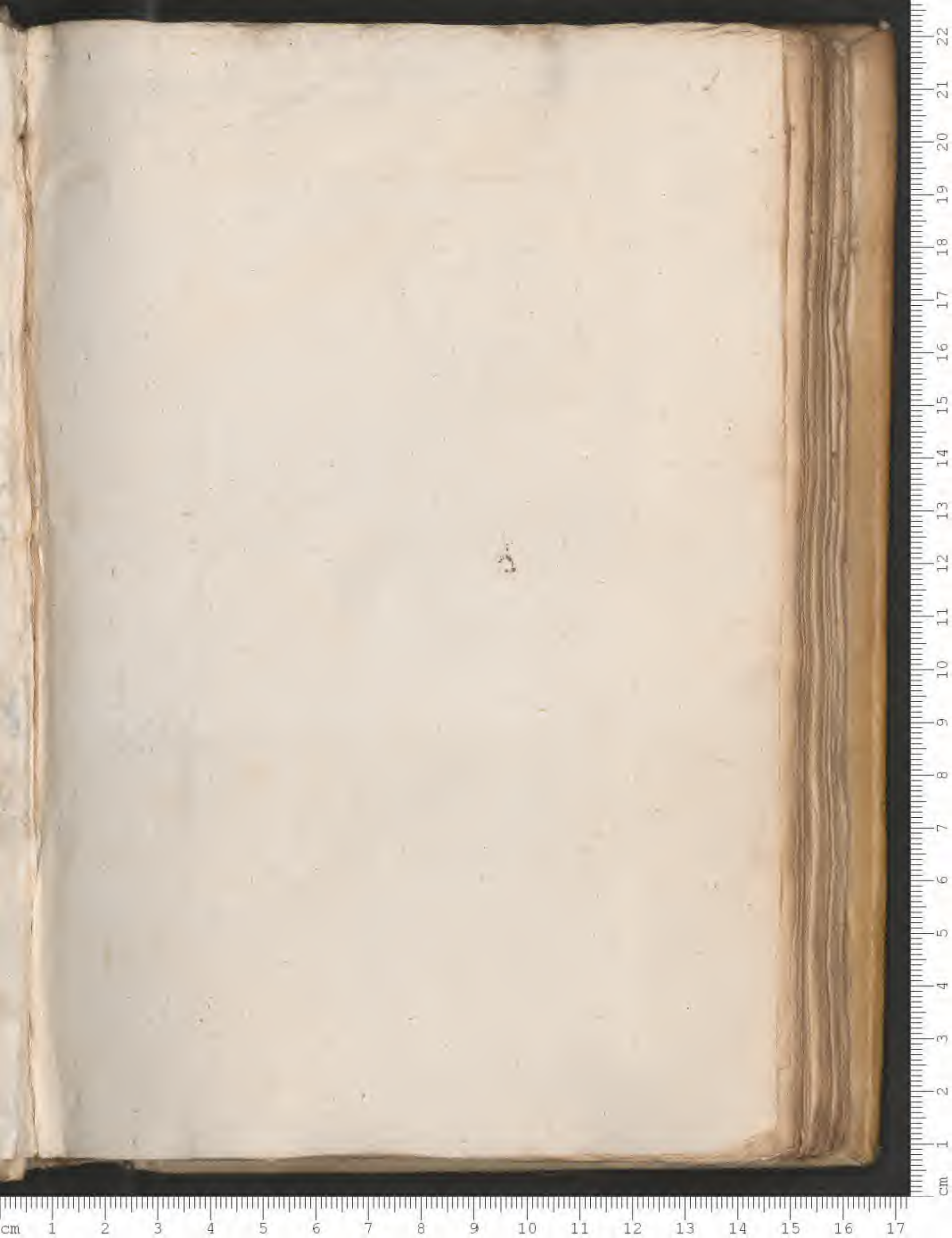

¹⁵⁴
E. 736.

Ex Bibliothecâ
quam 16000. Voll. constantem
huic Abbatia S. Genovefæ Paris
Testamento legavit Car. Mauriti.
LE TELLIER Archiep. Remensis.
Obiit. anno 1710.

~~E 1964~~

cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

premierin medicina

apud Mendiantes quosdam impetum dno hulle fauente contem-
nente de nouitate a dno la condempno. hille qui les dip mit
a curia. oblatio dno. hille la fere. dno. hille. hille. hille. hille.
quintus l. uis. a que propertem ita. fere. hille. hille. hille. hille.
an. 1409. 17. 19. 199.

cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Defensorium curatorum contra
eos qui priuilegiatos se dicunt. 4.

Epistola p[ro]p[ri]a ad Ludouicum regem Francie

In nomine patris et filii et spūs sancti. Amē.
Incipit propositio ricardi archiep[iscop]i armacha
ni primatis ybern[ie] facta in cōsistorio coram
domino papa et dominis cardinalibus ac pre
latis ad vtilitatem cleri et populi christiani su
per materia mendicitatis ac priuilegiōz con
tra fratres de ordinibus mendicantiū quibuscūq[ue] apud au
nionem octaua die mensis nouēbris āno domini millesimo
tricentesimo quinquagesimoseptimo. Cuius quidē proposi
tionis thema fuit hoc. Nolite iudicare scdm faciē: sed scdm
iustum iudiciū iudicate. Johānis septimo caplo. Pater san
ctissime. In principio mei sermonis protestor q[uod] non intendo
aliquid asserere aut temere affirmare quod fixi obuiet chri
stiane aut doctrine catholice. q[uod] etiam non est intentōis mee
destructōem seu quassationem ordinū mendicantiū appro
batoz ab ecclesia aut a summis pontificibus confirmatoz
expetere: aut etiam suadere. Sed potius suadebo ip[s]os ordi
nes debere reduci ad puritatem sue institutiōis primarie sem
per sanctitatis vestre correctioni paratus. Et ut ad materi
am meā statim descendā: ecce pater sanctissime accedens lon
donis pro mee ecclesie armachane quibusdā negociis docto
res aliquos satis doctos sup mendicitate et mendicatōe chri
sti domini saluatoris nostri ex aduerso repeti disceptātes. Et
sepius inuitatus ut populo predicarē septem aut octo sermo
nes ibi protuli in vulgari et sub protestatōe prescripta in pu
blico nouē p[er]clusiones expressi propter quas et que tunc dixi
fratres ad istam sanctā sedem licet friuole appellarūt. Pri
ma conclusio hec erat q[uod] dominus iesus christus i sua pueri
tione humana semp pauper erat. non q[uia] propter se pauper
tatem dilexit aut voluit: Secunda fuit: q[uod] dñs noster iesus

A .i.

christus nunq̄ spontanee mendicauit. Tercia erat: q̄ chris-
tus nunq̄ docuit spontanee mendicare. Quarta conclusio
erat: siue quartus articulus q̄ dominus noster iesus christus
docuit non debere hoiem spontanee mendicare. Quinta cō-
clusio erat siue quintus articulus q̄ nullus potest prudenter
et sancte spontaneā mēdicatē sup se assumere perpetuo ob-
seruandam. Sexta cōclusio q̄ non est de regula fratrum mi-
norum mendicantē spontaneā obseruare. Septima cōclu-
sio erat de materia illa q̄ bulla domini alexandri pape quar-
ti. que magistrorum libellū condēnat nullam premiāz p̄clusi-
onū impugnat. Octaua conclusio et prima de priuilegiis
materia erat ista. q̄ pro confessione parochianorum alicuius
ecclesie facienda cū exclusione loci alterius eligibilior est par-
ochialis ecclesia: q̄ fratrum oratoriū siue ipsorum ecclesia. No-
na cōclusio erat et secunda in ista materia. q̄ ad confessionē
parochianorum cuiusuis ecclesie vni persone singularit̄ faciē-
dam: eligibilior est p̄sona ordinarii q̄ fratris persona. Has
conclusiones pater sanctissime ī publicis meis sermonibus
scripturis sacris et rationibus tanq̄ probabiles suasi vt po-
tui. et in presenti deo duce suadebo. Et etia3 declarabo aliqua
grauiora que inibi tunc nō dixi sicut fratribus ip̄is ibi pro-
misi adiiciam in presenti. Sanctitati vestre humilit̄ suppli-
cās et deuote: q̄ ī p̄clusionibus prefactis et rationibus quas
ad eas suadendas adduxi et adducā: et fratrum rationibus ex-
aduerso. Si fratrum rationes fuerint fortiores: sim ego punit⁹.
Si vero econtra: ipsi fratres pro scandalis detractionibus et
cōuiciis publice et occulte michi per eos illatis sup qua ma-
teria malo tolerare q̄ agere/legitime puniātur. Obseruato
quo ad omnia quod primo assumpsi. Nolite iudicare secūda
faciem: sed iustū iudiciū iudicate. Sed q̄ scdm legē dei atq̄
nature vt in capitulo. Vnde de postulatiōe: cōe negociū pri-
uato preferri debet: a priuilegiis materia que totū clerū et to-
tum populum christianū concernit volo incipere. Et dico v̄

michi videtur qd si querať. quis locus est eligibilior pro confessione alicuius ecclesie parochianorū singulariter faciēda videtur michi qd sua parochialis ecclesia est locus eligibilior oratorio fratrum siue iporū ecclesia. qz est cōscientie parochiani confessi huiusmodi locus securior et plura vitās incōmoda qđ fratrum oratoriū. Qđ parochialis ecclesia sit loc⁹ vt singulariter scz cū exclusionē cuiuscūq; loci alterius ibi fiat cōfessio. et etiam vt sepultura fiat inibi: patz qz est locus a deo et lege eius preceptus. Dicit enī deuteronomii. ca. xii. hec sunt pcepta atq; iudicia que facere debetis. Et cito post. Ad locum quem elegerit dñs deus vester de cūctis tribubus vestris vt ponat suū nomen ibi et habitet in eo / venietis et offeretis in illo loco holocausta et victimas vestras decimas et primicias manus vestrarū et vota atq; / denaria primogenita boum et ouium. Et postea sequit̃ ibi prohibitiōe hoc modo. Caue ne offeras holocausta tua in oī loco quē videris sed in loco quē elegerit dominus in vna tribu tuarū offeres hostias et facies que cūq; precipio tibi. hec ibi. Vbi constat qd tantū est preceptū vt in loco electo a deo quā ecclesiā parochiale iuxta verba p̃dicta debemus intelligere siue accipere in quo debemus accipere cuncta que precepit dominus ex sacramētis: facere debet quisq; de quibus est cōfessio faciēda. Sicut patet leuitici. iii. ca. vbi dicit̃ qd quicūq; p ignorantia peccauerit offeret sacerdoti et orabit pro eo et dimittetur ei. Sed etiam alia loca quecūq; sunt a lege prohibita. Certū autem videt̃ qd loc⁹ fratrum nō est a deo per legē suam ad hec faciēda electus: sed tantū a summis pontificibus est cōcessus. sed iuxta verba p̃missa est de lege prohibitus. Cū ergo locus predictus sit certior loco de lege diuina prohibito ac solūmodo permissio aut cōcesso: sequi videt̃ qd parochialis ecclesia est locus certior siue securior ad cōfessionem parochianorū pandendā qđ oratoriū fratrum siue eorū ecclesia. Item parochianus nō hesitat. nec suspicari habet intelligo de cursu cōmuni qd sua parte

A .ii.

chialis ecclesia supposita sit interdicto ecclesiastico. hoc autē
verissimiliter poterit suspicari de fratrum ecclesia. Unde videtur
q̄ ecclesia sua est locus sibi securior. Suadetur minor p̄ decre-
talē illam de sepulchris in sexto aīaz periculis. ubi sub cer-
to modo pena interdicti tam ecclesie q̄ cimiterii infligit̄ qui
buscūq; religiosi qui inducūt aliquos ad vouendū iuramē-
to seu fide interposita. de alias promittendū ut apud eorū ec-
clesias eligant sepulturas vel iam electā ulterius nō imutēt.
Et cōmunit̄ affirmatur q̄ fratres ita inducunt hoīes. Unde
cōsequitur q̄ verissimiliter poterit quis suspicari q̄ loca eorū
sunt supposita interdicto ecclesiastico. Istud aliter cōfirma-
tur. quoniam videtur q̄ nullus parochianus sciens ut scire te-
netur q̄ sua parochialis ecclesia est locus a deo ad sacramē-
ta exercenda electus atq; preceptus. et locus fratrum a lege
prohibitus ibi nisi informat̄ aut suasus a fratribus eligeret
sepe iri. Quoniam satis firmū videtur q̄ nullus parochi-
anus ad hoc faciendū est a seculari aliquo taliter informat̄
aut ita inductus. vel ut verius dicā seductus. Ex his videt̄
posse pcludi sicut fieri pōt i materia morali q̄ parochialis
ecclesia est pro confessione pandenda parochianis suis lo-
cus securior loco fratrum. Dixi + dico secūdo q̄ parochialis
ecclesia parochianis ipsius est pro confessione pandenda et
etiam sepultura habenda locus utilior loco fratrum. primo
quia est locus a deo electus ac per hoc a deo amplius acce-
tatus q̄ fratrum ecclesia. que a deo nō est exp̄te electa. sicut
nec a sua ecclesia: sed solum ad procuratōem fratrum concessa
Unde videtur utilior: ex quo est acceptior deo. Item in pa-
rochiali ecclia parochianus ut debet rite confessus duplicis
obedientie meritū sibi acquirit. scz meritū obedientie qua pa-
ret mandato dei de cōfessione pādenda. Et meritū obedientie
qua obedit p̄cepto diuino. De loco ad hoc a deo electo seruā-
do hoc secūdo merito obedientie caret ut videt̄ quicq; apud fra-
tres confessus cū nulla lex parochiano precipiat aut etiam

illi suadeat ut apud fratres confiteatur: aut habeat sepulturam.
ergo est parochialis parochianis pro istis exercendis lo-
cus utilior loco fratrum. Item in parochiali ecclesia sunt
ubique aut quasi ubique aut esse debent de iure diuino et sue
ecclesie plures in decuplo communiter oratores: quam in ecclesiis
fratrum sint fratres. Unde debet quisque parochianus veri-
similiter estimare quod ibi per orationes plurimum poterit amplius
adiuari quam in fratrum ecclesiis. Dixi et dico tertio quod con-
fessio facta in parochiali ecclesia modo predicto: vitat plura
inconmoda quam confessio facta in fratrum ecclesia. Et similiter
habita sepultura. Quoniam ex quo ibi sunt utilitas amplior
et maior securitas: contra si omitteretur et fieret confessio
singulariter ut supra expressi in fratrum ecclesia tolleret securi-
tas. ac etiam tollerentur utilitates premisse. Et hec sunt (nemo
dubitat) grauia multum inconmoda siue dispendia. Dixi et
dico secundo si queratur que persona est eligibilior pro confes-
sione parochiani sui singulariter facienda. scilicet an persona fra-
tris vel ordinarii sui persona. quod ordinarii persona eligibilior est
censenda fratrum personis. quia securior et utilior. Et quia confessio
sibi facta singulariter vitat plura inconmoda et dispendia.

Dico primo quod est persona securior. quia est (ut in articulo prece-
denti suasi) persona a deo precepta et a sua ecclesia de lege comu-
ni. et fratris persona de lege prohibita. Unde consequitur quod ordi-
narii persona est securior. Item persona ordinarii est parochia-
nis suis personis fratrum amplius alligata. Unde rationabili-
ter potest de ea perfidere. quod sollicitior erit ad prouidendum eis quam fra-
ter qui est sibi persona extranea. sicut persona medici corporalis
est egroto magis carnaliter securo: que est egroto magis obli-
gata. Item quia parochianus de lege siue de cursu communi
non hesitat nec hesitare habet de ordinarii sui persona. quod eius
potestas absoluendi suos subditos sit ligata. De fratrum vero
personis habet verisimiliter suspicari. quod propter excommunicationem
varias est in eis potestas ligata. Nec est dubium quin securius

A .iii.

ut homini confessionem pandere liberam potestatem habenti:
quod habenti potestatem ligatam. Ergo persona ordinarii est certior siue
securior. probatur minor premissa. Primo per ca. Religiosi in clemen-
tinis de decimis ubi dicitur. quod religiosi quicumque beneficia non ha-
bentes qui noualium aut alias decimas ecclesiis debitas ad eos
ex aliqua causa legitime non spectantes appropriare sibi presumpse-
rint aut exquisitis fraudibus siue coloribus usurpare tenta-
uerunt et cetera. sententiam excommunicationis incurrunt: nec videtur ambigui-
um. Quoniam de iure domino legatorum et libere donatorum decime
sunt soluende. et hoc ecclesiis et earum curatis. Quod etiam ino-
centius dicit. et ostiensis affirmat. Unde sequitur quod quicumque
fratres qui de legatis eis et de eis donatis decimas ab eccle-
siis subtrahunt et eas sibi appropriant. sententiam excommunica-
tionis incurrunt: cum de illis nunquam decimas soluant ut communiter
affirmatur. Secundo probatur minor predicta per capitulum Re-
ligiosi. de privilegiis in clementinis. ubi omnes religiosi sunt
excommunicati de facto qui a sententiis latis per statuta pro-
uincialia seu synodalia quoscunque absoluunt. a quibus sententiis
ut contra affirmatur ab ecclesie placitis et penitentiariis eorumdem.
sepe imo contra ligatos fratres confessiones audientes absoluunt.
Ego enim in mea dyocesi armachana ut puto habeo duo milia
subditorum qui singulis annis propter sententias excommunicationis
latas contra homicidas voluntarios / fures publicos / incendia-
rios et istis similes sunt excommunicationis sententiis inuolu-
ti. de quibus vix veniunt ad me seu penitentiarios meos. xiiii
anno et recipiunt sacramenta omnes tales ut ceteri et absoluunt vel ab-
soluti dicuntur nec per alios quam per presbiteros / non dubium cum nulli alii absol-
uunt absoluti creduntur. Unde a proclianis potest verisimiliter suspicari
quod illi confessores sunt tali sententia inuoluti. Ita quod potestas
sacerdotalis est in eis ligata. Et ita minus tutum est eis talibus
confiteri ex quo sine peccato mortali non possunt eos absol-
uere. Et si illud credant ipsi confessi consentiunt fratribus peccatis
et absolutiorem accipiant. Hic enim apostolus ad romanos primo capitulo

Qui talia agunt digni sunt morte. Non solum autem qui ta-
lia faciunt: sed etiam qui consentiunt faciētibz. Et secūdo palipo-
menon. xix. ca. dicit q̄ ieu propheta dixit ad iolaphat regem
iuda. Impio prebes auxiliū. et his qui oderūt dominū amici-
cia iūgeris. Et idcirco iram quidem dñi merebaris. Vnde
consequit̄ q̄ securior est p̄sona ordinarij q̄ fratru p̄sone. Idēz
etiam suadet p̄ capitulū Cupientes. de penis in clementinis
vbi triplex est lata excoīcatōis sentēcia. Prima est lata i oēs
religiosos qui aliqua vt audientes a solutōe decimarū eccl̄iis
debitarū retrahūt i sermonibz suis vel alibi p̄ferre p̄sumūt
quod faciūt vt fertur cōiter p̄fessores de fratribz. affirmāt
enī in publico q̄ nec de elemosinis panis i vini serueisie aut
aliarū rerū huiusmodi modicarū teneant donātes in decimā
do lucra mercatōis ipoz aliquid decimare. Ego vero con-
trario affirmavi q̄ de parvis sicut de magnis denariis tenē-
tur inter lucra sua mentionē facere. q̄ alias possent merca-
tores quicūq; totū lucrū totius anni p̄ talia parua dona ita
distrahē q̄ de maximo lucro suo nichil deberēt penitē decī-
mare totū p̄ modica distribuendo paupibz et illusio fieret
iuri cōmuni. Suut ergo fratres tales maioris excoīcatōis
sentenciis inuoluti. Item p̄ eādē decretalē. Cupientes sunt
omēs fratres ab officio p̄dicatōis suspensi et p̄sequent excoī-
municati. qui infra certū terminū cōscientiā eis confessis de
decimis soluendis non faciunt vbi i verisimiliter estimatur
omnes confessores deputati de fratribz vel quasi omnes
sunt ista sententia canonis inuoluti. quia vt fertur cōmuni-
ter et p̄ eos qui eis p̄fident pōt p̄bati q̄ aliqui de hoc penitē
nichil dicūt p̄fessis eis quidquid loquūt proferūt auida ver-
ba nō pro materia. s̄ pro forma videlicet qd nō est p̄sciētiam
facere sed magis illudere. Vnde si ad p̄sensum p̄stituētis cano-
nē cōscientiā facerēt ipos eis cōfessos de rebus quibzlibet
decimādis de modo i de t̄p̄e informarēt. Et q̄ non faciūt non
video quin incidāt in istā excoīcatōis sentēciā. Item p̄ idē

A .iiii.

capitulū. Cupientes. oēs religiosi sunt excoīcati qui aliquos
ad vouendū iurādo vel fide media seu alias promittendū in-
ducūt vt sepulturā apud eorū ecclesias eligāt vel iam electā
ulterius nō imutent qđ tñ facere frēs affirmat clericorū et
laicorū cōis opinio. Et ad hec videtur ratio satis probabilis
iam adducta ad p̄firmatōem scđe rōnis p̄ne p̄clusionis arti-
culi p̄cedentis. Itē qđ p̄sona ordinarii sit parrochiano suo se-
curior alit̄ suadet. s. qđ de eius p̄sona ratōnabilit̄ parrochia-
n⁹ poterit iudicare qđ quo ad hoc. s. p̄ penitētiā p̄gruā et vtilē
sibi ip̄nēdā p̄ suis p̄ctis ē iudex sibi min⁹ suspect⁹ seu equior.
Qm̄ questū subsidii sp̄alis p̄ p̄fessionis sue auditōem in suo
ordinario nō habet supponere aut aliqualit̄ suspicari. cū ne-
cessaria vite de lege dei et sue eccle ordinarii misterio sint anexa
De p̄sonis vero fratru eō. Quoniā vt i appellatōe quā cōtra
me fecerūt i āglia p̄tinet ex sua fundatōe ad mendicitatē et
paupertatē artissimā asserūt se astrictos nō obstāte i eis facul-
tate audiēdi cōfessiones oīm sibi p̄fiteri volentiū. Vnde q̄stū
relevatōis mendicitatis i eis cām auditōis p̄fessionis hoīs
extranei probabilit̄ prochiarius poterit suspicari et ratōnabi-
liter in aīo suo ita arguet cur iste mēdicus hic meā cōfessio-
nē audiendo et a necessariis pro victu sibi adquirēdis desiste-
ret nisi de me tale suffragiū expectaret. Vnde cum egestas ad
peccatū cui⁹ mediatoe idigētie succurrat ip̄ellat. Juxta illō
salomonis proverbioꝝ xxx. ca. Mendicitatē et diuitias ne de-
deris michi. sed tribue tantū victui meo necessaria. ne forte
satiatus illiciat ad negandū te et dicā. quis est dñs. et egesta-
te cōpulsus furer. et periurē nomē dei mei. Consequit̄ qđ pro
omī genere peccatoꝝ elemosinā applicādā qua poterit eius
mendicitas relevari velit michi imponere et ita nō ero spiri-
tuali ter bene sanatus. Saluator enī suis discipulis querētī-
bus: quare nō potuimus eicere demoniū illud hoc loquētes
respōdit. hoc autē genus nō eiciē nisi per orationē et ieiuni-
um math. x. vli. ca. Ex quo dicto colligitur qđ sicut cuicunq;

morbo corporali diuerso / diuersa cōgruit medicina: sic spūali
morbo cuiuslibet est pūdēda propria medicina. qualē iste mē
dicus circa sua itentus ut suspicor: mihi nullatenus mīstra-
bit. Cōfirmat hoc ratō. quoniā satis apparet ī facto q̄ isti
fratres ubiq; p̄ orbē post priuilegiū de p̄fessionibus audiēdis
obtentū monasteria pulcherrima: regalia palacia cōstruxe-
runt. Cuius rei euidentia siue cā precipua illa est cōfessiones
audiendi facultas. quoniā anteq̄ illā facultatē haberēt: nul-
latenus talia cōstruere potuerūt. Itē nūq̄ audit q̄ fratres
ad refectōem prochialis ecclie aut strate cōis seu pontiū re-
formādos defectus. tales elemosinas largiendas cōfessis ipo-
nūt. nec minores ut eas p̄dicatores seu quicūq; vel quicunq;
de aliis mendicantiū ordib; minorib; largiant īponūt cūcta
sibi et suo ordini applicātes. Vnde verisimilit̄ poterit iudica-
ri q̄ questus proprius est in cā quare talis mēdicus pro plo-
na extranea est ita sollicitus q̄ tēpus mendicatiōis negligit
illi extraneo totus itentus. Itē feci ad hoc et facio semper
in p̄senti quintā rōem. cui cōclusionē nolebā afferere. Dixi
tamen in publico et ī p̄senti dico. q̄ rōem illā nesciebā dissol-
uere. Cōclusio illius rationis ē ista. Q̄ quisq; parochian;
cōfessus fratribus / ordinaris neglectis iuxta p̄testatē quam
habent post cōfessionē huiusmodi remanet in pctō mortali
et a nullo peccato mortali absoluit̄. Ad hāc cōclusionē aliqua-
liter suadendā nitebar vnū principiū suadē qd etiā p̄cipiū
propt̄ p̄stitutōem iohāninābas electōis volebā asserere quo-
niā ipi dānant de decis magistri iohānis de poliaco tres sub-
sequētes articuli. Primus ē q̄ p̄fessi fratribus hūtib; licen-
tiā generalē audiendi p̄fessiones tenent ead̄ pctā que cōfessi
fuerūt iterū cōfiteri proprio sacerdoti. Secundus articulus
est q̄ stāte statuto omīs vtriusq; sexus edito in cōsilio gene-
rali romanus pōtifex nō pōt facere q̄ parochiani nō teneā-
tur p̄fiteri oīa sua peccata semel ī anno suo proprio sacerdo-
ti quē dicit parochiale curatū. p̄mo nec de; pōt hoc facere.

quia ut dicebat hoc implicat contradictionem. Tercius articulus
est quod papa non potest dare generale potestatem audiendi confessiones.
primo nec deus qui confessus habenti generale licentiam audiendi con-
fessiones teneatur eadem peccata iterum confiteri suo proprio sacerdoti
si quem dicit (ut permittit) parrochiale curatum. Et erat principium
ad hoc probandum quod simul possunt stare et nullatenus repugnant
quod quisque parrochianus fratribus sit confessus et quod idem parrochianus
teneatur sub precepto ecclesie omnia sua peccata semel in anno
suo sacerdoti proprio siue ordinario confiteri. Primo istud sus-
cipi. quia non amplius repugnare videtur confiteri fratribus
et nichilominus obligari siue teneri semel in anno omnia sua
peccata mortalia suo ordinario siue suo sacerdoti proprio con-
fiteri intelligendo de confessione quantum ad id quod est iterabile
in eadem quam sibi repugnant semel aut sepius apud fratres offer-
re et teneri siue obligari ut semel aut bis siue ter teneatur in
sua ecclesia parrochiali in anno offerre. cum unus actus sit ite-
rabilis meritorie sicut alter. Ista vero duo ultia in nullo sibi
repugnant. Igitur nec duo prima mutuo se impugnant. Item
nullus abigit quin quaecumque due propositiones affirmatiue
supra simili actu iterabili a diversis personis aut ab eadem perso-
na pro diversis locis ac diversis temporibus prolate valeant
simul stare sicuti quod iste parrochianus audiet unam missam vel
plures apud parrochiale ecclesiam saltem semel in mense et ma-
xime si uterque actus sit meritorius et deo acceptus qualis ac-
tus non dubium extat confessio. Omnes autem doctores in illo con-
cordant quod actus confessionis est iterabilis meritorie quantum ad ex-
pressionem peccatorum et penitentiam. Et nos omnes sepe sic agi-
mus deo ut credimus sic prestantes obsequium. Nec mirum est
quoniam actus tales iterabiles meritorie possunt cadere sub
precepto ut supra expressi in principio articuli precedenti. Possunt
igitur confessio facienda fratri et confessio eorundem peccatorum et
ordinatio facienda cadere sub precepto. ergo multo fortius potest
una confessio facienda sub precepto venire alia libera remanente

Item dominus martinus papa quartus qui fratribus ma-
noribus facultatem audiendi confessiones concessit in ipsius pri-
uilegio sic dicit. Volumus autem quod hi qui fratribus confi-
tebuntur eisdem suis parrochialibus presbiteris confiteri saltem
semel in anno prout generale consilium statuit nichilominus
teneant. quod iidem fratres eos ad hoc diligenter et efficaciter
secundum datam eis a domino gratiam exortent. Nulli ergo et cetera. hec
ibi. Unde iste dominus papa mandat apertum quod non obstante con-
fessione facta fratri: confitens teneatur iuxta consilium generalis
statutum eadem peccata sua presbitero parrochiali confiteri. Sed
huic decreto videtur hec constitutio iohannina vas electiois iuxta
sensum quem fratres de ea concipiunt obuiare si populum eo
modo informant in publico seipsum (ut videtur) et illos dandam
si premissum mandatum domini martini sit fixum sicut firmum
videtur esse iuxta rationes premissas. Ideo pater sanctissime ne
tantum dispendium continetur in populo christiano amore cru-
cifixi illa constitutio cum celeritate possibili declaretur. Michi enim
videtur quod ita potest intelligi. et sic intelligo quod nullus confessus
fratribus tenetur propter defectum potestatis absoluendi in
fratribus eadem peccata confiteri suo proprio sacerdoti. cuius
contrarium magister iohannes de poliano intellexisse videtur.

Item videtur valde mirabile quod fronte fratres audet asstrue-
re simul stare non possunt: ut quis sit confessus fratribus
de suis criminibus. et quod eadem teneatur suo ordinario siue
suo sacerdoti proprio confiteri. cum econtra in sua regula ut
communiter affirmatur habeant quod quicumque in ordine ipso-
rum professus seu habitum ipsorum assumens in sua professi-
one aut in suo ingressu non obstante quacumque confessione prius
facta teneatur uni ipsorum omnia sua crimina confiteri. Cur enim abne-
gant de nobis posse saluari quod de se ipsis observant? videtur mi-
rabile. Item dominus benedictus undecimus in constitutione sua reuo-
catoria constitutionis bonifacii. super cathedra que incipit.
Si bene recordor. ad perpetuam fratribus mandat quod ipsi hortentur

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

eis p̄fessos q̄ eadē sua p̄ctā confiteant̄ suo proprio sacerdoti.
Ip̄e ergo sentit ut videt̄ q̄ vna cōfessio obligatōem ad alte-
ram oīuo nō tollat qm̄ si insilistare p̄stunt: potest alterū pre-
cipi altero libero remanēte ut michi videt̄ iuxta adducta su-
peri⁹. Itē s̄ctus augustinus in de vera et falsa p̄nia cap̄lo
nono. et s̄ctus thomas ⁊ bonauēcura ⁊ alii doctores ⁊ glosato-
res catholici sepe affirmāt q̄ expedit eadē p̄ctā sepi⁹ cōfiteri.
Cur igit̄ id sub p̄cepto venire nō possit p̄p̄t meritū in poplo
emulādū. Nā sicut posset s̄ctē p̄cipi a p̄lato q̄ quilibz prochi-
anus audiret singlis diebz dñicis duas missas hoc igit̄ p̄-
cipio probabilit̄ sic suaso nimis dura videt̄ posse iferri p̄clu-
sio. s̄ q̄ quisqz parochian⁹ p̄fessus fratri ordiariis suis cu-
ratis omīssis p̄ totū annū neglectis sp̄etis siue cōtēptis: est
contēptor siue trāsgressor mādati ecclesie contēti ī illa decre-
tali. Omnis vtriusqz sexus. et p̄ p̄ns redit a fratre cū peccato
mortali. et cū dē nō remittat peccatū mortale vnū nisi mor-
talia cūcta relaxet: inferet̄ ulterius q̄ talit̄ a fratre p̄fessus re-
uertit̄ cū oībus p̄ctis mortalibz cū quibz onerat⁹ accessit ad
fratrē. Et quid isto itolerabilius aut dānosius possit ī eccla-
chia accedere? Vere pat̄ sanctissime istā rōem nesciui solue-
re nec scio ī p̄senti d̄soluere. Vnde rogavi lōdonis ip̄os ī pu-
blico ut me informaret verbo vel scripto qualit̄ posset p̄missā
rōem d̄soluere. s̄ illud hucusqz nō valui obtinere ab eis.
Igit̄ mihi videt̄ q̄ ex p̄missis possum iferre q̄ p̄sona ordina-
rii est parochiano securior pro cōfessione pādenda singula-
riter sc̄z vni p̄sone q̄ fratris p̄sone. Sup̄ quo pat̄ sanctissime
nolite iudicare sc̄dm faciē: sed rectū iudiciū iudicate. Dico
secūdo ⁊ dixi q̄ p̄sona ordiarii est prochiano suo vtilior p̄ sua
cōfessione pādenda q̄ fratris p̄sone. q̄ est p̄sona a lege dei et
sue ecclesie ordiata atqz de mādato dei ad illud mīsteriū explē-
dum exhibita. frat̄ vero ex sola p̄cessionē siue licētia summi
pōtificis ad id obtinet facultatē. nec videt̄ abiguū. qm̄ quisqz
obseruādo siue sequēdo p̄ceptū vtilius sibi agit q̄ p̄cepto

desinit

neglecto sequendo siue obseruando licentiā. cū sequendo solam
licentiā nullus ob hoc premiū mereatur et quisq; obseruā
do preceptum inereit. Vnde consequit̃ qd̃ vtilius confiteri po
test quisq; parrochianus de cursu p̃muni intelligo ordinatio
suo q̃ cuiq; fratri non tamen nego quin raro in casu cōtra
rium possit contingere sicut cum ordinarius ex aliqua cau
sa certa reddiit suo parrochiano suspectus. Item hoc sequi
videtur in priori articulo quia suo ordinario p̃fitendo habet
duplicis obediētie meritū. scilicet obediētie quo ad legem p̃fessi
onis et etiam quo ad legem persone. Et p̃tendit fratri caret
horum meritorum premio. Secundo cum non sit parrochi
anis preceptum siue p̃sultum cū fratribus sint p̃fessi. vnde
p̃fiteri ordinario videtur sibi vtilius. Item persona ordinarii
est amplius suo parrochiano obligata q̃ fratris persona et
amore sācto vt quisq; de cursu p̃muni debet supponere apl̃.
vt tenetur ex cura suo parrochiano magis affecta. Vnde vi
detur qd̃ sollicitior erit circa vtilē medicinā spūalem sibi adhi
bendam q̃ frater cum sit sibi extraneus. Igitur ex illo capi
te videtur p̃fessio vtilior. Item q̃ iuxta p̃clusionem imediate
p̃missam persona ordinarii est ad hoc persona securior. vnde
p̃sequitur qd̃ est vtilior. Item innoctis in capto illo si aīaz. vñā
cām ad istam p̃clusionem assignat. scilicet q̃ facilior ad curatū
q̃ ad extraneum habetur accessus. cōcluditur qd̃ vtilius pa
denda est illi parrochiani cōfessio. Et hec causa specialit̃ ha
bet locū ī cā infirmitatis de nocte qm̃ nō pōt haberi accessus ad
fratrē. nec frater ad infirmū de nocte p̃ accessus ad curatū. Ita
qd̃ tūc nō obstat p̃fessioe ātea facta fratri parrochianū op̃te
bit ordinario p̃fiteri vbi illi cōfessio multū eēt expediēs qd̃ or
dinari⁹ suā vitā priorē agnosceret. qm̃ sic p̃stet sibi peniten
tiam magis aptā īponere cū satis sit notū qd̃ q̃to quisq; sepi
us remissionē accepit de peccatis. et q̃to p̃ctā ante remissa
grauiora existunt tanto redditur grauius sequēs delictum.
qualiter ergo eo casu p̃terit ordinari⁹ parrochiano aptā et

congruam penitentiam ignorans sua priora peccata impo-
nere aut saltem tam congruam sicut si ei⁹ priorē vitam agno-
sceret: oīo non censeo. Unde vtilius esset ita cōfessio propt̄ ca-
sus huiusmodi: ordinario cōfiteri q̄ fratri. Item Innocētiū
secūdam causam adducit. scz q̄ in cōfessione ordinario facta
est erubescētia amplior q̄ cū cōfessio est fratri facta. quo-
niam quisq̄ amplius erubescit pādere sua peccata illi quem
quotidie cernit presentem q̄ vni extraneo. quē fortassis non
videt nisi semel in anno. Itē multū est vtile vxoratis vt vn⁹
suam et sue vxoris cōfessionē audiat indiuisē. quia sic eoz
confessor tanq̄ medicus singulorū duorū mēbroz vnius cor-
poris vt illic potest languidis in spū sicut infirmis corpora-
liter prouidere q̄ duo medici. quoz vn⁹ vnū mēbrū dūtaxat.
et secundus medicus aliud mēbrū solūmodo curare labo-
rat. Vir vero et mulier vnū sunt corpus. Itaq̄ ait saluator.
Jā non sunt duo sed vna caro. Math. xix. ca. Satis ex istis
videtur q̄ persona ordinarii ē psona vtilior pro sui parrochi-
ani cōfessione illi pāndenda: q̄ fratris persona. Super quo
pater sanctissime. nolite iudicare secūdū faciem: sed iustū
iudiciū iudicate. Dico tercio vt tunc dixi. q̄ cōfessio fa-
cta ordinario singularit̄ vt prescripti: vitat plura incōmoda
siue dispendia q̄ facta fratris psonē. vbi incepti dilatare ma-
teriā suadēdo q̄ ea priuilegia que in caplo Dudū. exprīmū-
tur fratribus esse concessa et etiam alia multiplicia afferūt
et inducunt dispendia et per consequēs obseruantia iuris cō-
munis in illoz priuilegioz materia vitat incōmoda Dico
ergo q̄ priuilegioz hoz obseruantia non solū abusus eoz a
fratribus afferunt multa incōmoda cōfessis/curatis/clero
populo christiano et fratribus. Dico primo q̄ hoz priuile-
gioz abusus a fratribus plurima incōmoda afferūt con-
fessis eisdem quoniā auferūt securitatē pretactā in prima cō-
clusionē huius arti. Itē vtilitates p̄scriptas in secūda con-
clusionē huius arti. quaz ablatio infert cōfessis fratribus

contraria eis incommoda que debent quasi intolerabilia iudicari. Item iuxta verba dñi inoētii quarti vbi supra: alia plurima dispendia inde proueniūt. Dixit enī hoc mō. Attendentes q̄ ex usurpatōe huiusmodi nō tantū cōtēptum et indeuotōem populi prodeūt p̄tra proprios sacerdotes: vēr et erubescētia que est maxima pars penitentie tollit̄. cū quis nō proprio sacerdoti quem habet cōtinuū et p̄sentem / sed alieno et aliquando trāseunti ad quē difficilis et aliquādo impossibilis est recursus sua crimina cōfitē. Ecce aut̄ incōmoda cōfessionis tria. sc̄z cōtēptus proprii sacerdotis. et indeuotio. et sublatio erubescētie que maximā penitentie partē affirmat. que ex cōfessione facta fratribus proueniūt et sequūtur imediate. quoniā dānabili etiam est oblationū detentio et periculosa detractio decimarū. que nō (vt quidā mēdaciē asserūt) velut cerimonialia trāseunt. sed ei a quo oīa recipimus insignūz dominiū reseruari parrochialibus ecclesiis indixerūt. hec ibi vbi duo alia dāna adiungit sc̄z detentionē oblationū que solent a cōfitentibus sepe solui eis qui eorū cōfessionē ascultāt et fratres eas sibi appropriant cū de iure parrochialibus ecclesiis debeāt. et est in fratribus dānabile vt affirmat. Que etiā duo sunt curatis dānosa. q̄ ea que pro victu eis de lege dei sue ecclesie prouident̄: per fratres ratōe huius priuilegii subtrahunt̄. Dicitur enim numeri. xviii. ca. Omnia que sanctificantur a filiis israel tibi tradidi et filiis tuis pro officio sacerdotali legitima sempiterna. Et ibidem. Omnis oblatio et sacrificiū et quicquid pro peccato atq; delicto redditur mihi aut accedit in sancta sanctorū tuā erit et filiorū tuorū. Itē per vsum horum priuilegiorū a fratribus prouenit ip̄is curatis vnū aliud mirabile dispendiū sc̄z q̄ vultus suorū pecorum quorū curam ab episcopo suo recipiūt: non agnoscūt. Quod (vt in curā gerente carnalē de aīalibus quibuscūq; esset dānosum. Item est valde dānosum curatis a suis parrochianis contemni et tamen contemptus eorū vt supra inoētio

affirmat procedit in populis ex hoc q̄ parrochiani ip̄oz fra-
tribus confitentur. Item est grauius damnu curatis q̄ oc-
casionē abusus priuilegioꝝ fratribus concessorū quo ad tres
cartas oīm funeralium aliter prouenientiū fratribus ex le-
gatoe siue dānatione distincte siue indistincte ad vsus quos-
cunq; in caplo Dudum cōcessas. et quo ad cartam cōcessam
curatis et ibi taxatam. quā cartam de multis legatis dona-
tis atq; oblatis fratres non solunt curatis sed infinitis cau-
telis adhibitis vt curati asserunt: ip̄i fratres sibi appropriāt
diuersis questis coloribus q̄ inter eos ⁊ fratres quasi ubiq;
in populis christianis sunt lites contētiōes et iurgia infini-
ta. ita q̄ in locis q̄ plurimis a verbis perueniūt ad verbera.
et in mentibus caritas procul abicitur. que etiam incōmoda
curatis ex alterius priuilegiū abusu proueniūt scz q̄ cū fra-
tres habent conseruatorias duas nolunt curatos aut alios
habentes questionē cum ipsis coram propinquiore suo cō-
seruatore facere ad iudiciū euocari. sed citari eos faciūt co-
ram magis ab eis remoto vt propter vexationis timorē vt
dicitur compellant eos a causarū suarum prosecutione desi-
stere. quod ī mea prouincia sepius actum extitit vt aliqui in
istā curia presentes affirmant. ⁊ est sup hoc fama cōmunis.
hec alia multa incōmoda ex v̄sa vel verius ex abusu priuile-
giorum fratribus concessorū proueniunt in curatis. Item
ex abusu priuilegiorum fratrib⁹ concessorū incōmoda mul-
ta in clero proueniunt. Primo q̄ occasione priuilegiū super
confessionibus audiendis iuuenes quasi oēs in studiis gene-
ralibus et in domibus parentum suorum in quibus quasi
ubiq; fratres propter facultatem audiendi cōfessiones tāq;
familiares existunt fratribus confitent. qui iuuenes fratrum
fraudibz eorum munusculis datis allecti q; hoīes prouecte
etatis circūuenire non possunt. eorum ordines ingrediuntur
nec postmodū permittunt vt fama laborat q̄ exundi ab or-
dine habeant libertatem. sed cum eis detinentur iuncti donec

perficiantur in ordine. pmo nec permittunt vt dicitur qd cum
patre aut matre loquantur nisi sub fratru custodia et timore.
Sup quo isto die in exitu mei hospicii vnus probus de an-
glia qui ob remediũ obtinendũ ad curiã istaz accessit michi
exposuit qd statim post pascha proximũ iã lapsus fr̃s apud
studiũ oronense eo modo sibi suũ filiũ nō habentẽ ānos trī
decim subtraxerūt cū quo illuc adueniēs nō poterat nisi sub
fratru custodia existẽte habere colloquiũ. cū scriptura sacra
precipiat qui furatus fuerit hoĩem et vendiderit eũ cōuictus
mox morte moriãt. exo. xxi. ca. hāc igit̃ penā si non subeāt
aut aliā penā legitimā nō michi videt̃ iustũ. Si enī scdm le-
gem pro furto bouis aut ouis debet quis puniri. multo po-
tius pro grauiori furto. et proximo leso magis nociuo apli⁹
deberet quisq; puniri. quale est furtũ huiusmodi pueror̃. añ
annos discretōis a custodia suor̃ parentũ nec poterūt affir-
mare qd q; pueri sic surrepti ad deo obsequendũ deuoti⁹ ad-
ducūt. Ideo furari eos et circũuenire licet fraudibus menda-
ciis et fictis promissis quoniā hoc est contra decretũ apostoli
affirmare. Dicit enī et non sicut blphemans. et sicut aiunt
nos quidem dicere faciamus mala vt veniāt bona. quor̃ dā
natio iusta est. Ad romanos. iii. ca. Vtinā viderent in p̃trariũ
hoc dicentes libros beati augustini de mendacio et cōtra mē-
daciũ in quibus aperte declarat. qd nō est faciendũ mēdaciũ
pro aliquo malo vitando nec pro cōmodo acquirẽdo. Et iā nec
pro hoĩs liberatōe aut vita saluāda. et pariter videt̃ de aliis
generibus peccator̃. Et exprimit vnā inter alias pulcherri-
mā ratōem. Si inquit liceret ex tali causa proferre menda-
ciũ tota ecclesie doctrina periret. quoniā tũc predicās fidẽ in
publico ex tali cā posset mentiri. Cur ergo in docendo fidem
sicut et cetera auditores in cordibus suis nō ita posset argue-
re? Ille secundũ suā doctrinā potest dicere licite in multiplici
casu mendaciũ nescio nec scire nũc possum an talis casus iã
inset. sibi igit̃ fidem in docendo non debeo adhibere. vnde cō

¶ i.

cludit q̄ ad officium iusti hominis nunq̄ pertinet vllatenus
proferre mendaciū. Item hoc est noue legis preceptū sicut
patet marci x. ca. vbi querenti a domino. Quid faciā vt vitā
eternā percipiam: taliter respōdet. Precepta nosti. nec adul-
teris/ nec occidas/ nec fureris/ nec falsum testimoniū dixe-
ris: nec fraudem feceris. honora patrem & matrē etc̄a. Non
autem licet homini propter causam aliquā a se ipso inuen-
tam preceptum soluere vt videt̄. tum quia propter hoc saul
eiectus erat a regno suo. quia contra preceptionem diuinā
de demolieda tota amalechitarum substantia animalia pin-
guiora pro offerendo deo sacrificio reseruabat. vbi a samue-
le propheta est sibi responsum. Melior est obedientia q̄ victi-
ma. Et ascultare magis q̄ offerre adipem arietū. quoniam
quali peccatū ariolandi est repugnare et quasi scelus p̄dola-
tre non acquiescere. Primo regum. xv. ca. Item quia oza
extendit manū ad arcam dei et tenuit eam. quoniam recal-
citrauerunt boues & declinauerunt eam. Iratusq; indignati-
one dominus contra eum percussit euz super teneritate sua
et mortuus est. Secundo regum. vi. capto. Item propheta
domini de iuda missus est in bethel. quia contra preceptum
domini ne comederet aut biberet in illo loco. ibi comedit et
bibit & tamen suasus et inuitatus ab alio propheta loci illi
qui audito ab eo diuino precepto dicit se esse prophetā sibi
similez / a leone est in redeundo occisus sicut scribitur. tercio
regum. xiii. capto. Hec et istis similia satis affirmant esse de-
lictum mortale in fratribus pueros ita furari a suis paren-
tibus. p̄mo non solum peccare mortaliter propter furtū sed
etiam propt̄ circūuentōnem & fraudem cum dominus ip̄e in
auctoritate pretacta ita affirmet eē preceptū. Ne fraudem fe-
ceris sicut affirmat esse preceptū ne occidas: aut etiam ne fu-
reris. Item pariter affirmat ibi falsum testimoniū eē pro-
hibitum sicut preceptū / quod tamē (vt videt̄) fratres exercēt
in pueris cum eos suis circūuentiōibus ita alliciunt. Vnde

paulus apostolus precepit. ne quis supergrediat neq; circū-
ueniat in negotio fratrem suum quoniam vindex est dominus
de his omnibus. prima ad thessalof. tercio. caplo. Ex istis
consequitur graue dānū in populo. quia a multis sustrahit
id quod amplius diligunt in hoc mundo. Item consequit
graue damnum in clero in hoc q; iam in studiis regni anglie
propter talem subtractionem a suis parentibus puerorum laici
ubiq; retrahunt suos filios ne mittant eos ad studiū. q; po-
tius eligunt eos facere cultores agrorum eos habendo: q; sic
in studiis eos taliter amittere. Et sic q; ubi in studio exomeū.
adhuc meo tēpore erant triginta milia studentium non repe-
riantur sex milia his diebus. et maior huius minutionis cā-
siue occasio premissa puerorum circūuentio estimat. Et quid
est isto dāno grauius toti clero? non video. Item aliud dā-
nū tam graue q; tendit ad consumptionem seu euacuationem
doctrinæ in secularibus cuiuslibet facultatis. est q; isti ordi-
nes mendicantium propter infinita lucra que mediantibus p-
dictis priuilegiis de sepulturis et confessionibus et aliis que
acquirunt tantum multiplicati sunt in conuentibus et per-
sonis conuentuum quod non reperitur in studiis cōmunibus
de facultate artium sacre theologie et iuris canonici ut fertur
a pluribus de facultate medicine aut de facultate iuris ciui-
lis nisi raro aliquis utilis multū liber venalis sed omnes
emunt a fratribus. Ita ut in singulis cōuentibus sit vna gradus
ac nobilis libraria ut singuli fratres habentes statū in studiis
quales sūt mō inumeri nobilē hnt librariā. Vñ etiā de meis
subiectis rectoribus tres at quatuor nisi ad studiū. et dictū est
mihi q; q; nec bibliā eis vtilē nec libros alios theologie vena-
les eis pgruos ibi poterāt repire: ad suā priā sūt reuersi aut
vñ eorum saltē redit iā. Si ista nō sit in clero gradus iactura nul-
la poterit in ipso eē. cū ad exitū talē ut videt intēdat q; clericus in
ecclia nullus remaneat propt frēs. et sic pibit fides ecclie nisi q;
ten⁹ residebit in fratribus. et ita ut multis videt potius expediret q;
B . ii .

prelati eis crederent ut totam ad quod hanelare videntur ha-
berent ecclesiam: quod quod eam demoliantur hoc modo. Unde non solum
admiror: sed stupeo quali audacia tot homines supra omnes morta-
les in sapientia se publice extollentes contra physicam rationem
et contra sacre scripture doctrinam taliter se sine modo multi-
plicant. Dixit enim aristoteles secundo libro suo de anima. quod omnis na-
tura constantium determinata est ratio magnitudinis et aug-
menti. Unde consequitur quod legem nature non serviant: sed eam abici-
unt qui in magnitudine et augmento terminum sibi non sta-
tuunt. Item cum scriptura nos instruat. sapientia xi. e. quod deus omnia
in mensura numero et pondere disposuit. cum talis multiplica-
tio super mendicitate seu medicamine ut fratres asserunt sit fun-
data que nec personarum numerum certum potest statuere qui pro-
videat: primo nec uni persone de cetero poterit providere nec po-
dus scilicet ut locum fixum mendicantes obtineant possint prefigere.
Cum vere mendici per singulos dies aut quasi suum locum ege-
state urgente compellantur exigere. nec mensuram personis possit
statuere scilicet ut singulis divinis officiis sint in numero certe
persone cum pari modo egestate compulsi ministeriis relictis me-
dicare sepius oportebit: consequitur quod modum omnipotentis
sapientie disponendi isti de mendicantium ordinibus suo modo
multiplicant per hoc clerum et populum importune velut effron-
tes ubilibet onerantes. Jam enim istis temporibus non poterit
magnus aut mediocris in clero et populo vix cibum assume-
re nisi tales vocati affuerint mendicantes non more paupe-
rum petentes ad portas vel ostia humiliter elemosinam ut
franciscus in testamento precepit et docuit mendicando: sed
curias siue domos. sine verecundia penetrantes et inibi ho-
spitantes nullatenus invitati edunt et bibunt que apud eos
reperiunt secum nichilominus aut grana aut similia. aut pa-
nes aut carnes seu caseos. et si in domo non fuerint nisi duo
secum extorquendo repositant nec quisque eis poterit denega-
re nisi verecundiam naturalem abiciat. Et est mirum quod domini

gregorii pape sententiam non formidant qui in quodā pri-
uilegiopublicato prelatiſ eccleſie ita ſcribit. quia vere vicia
ſepe ſub ſpecie virtutum occulte ſubintranſ & angeluſ ſatha-
ne in angelum lucis ſe plerūq; ſimulate tranſformat. Pre-
ſentiū vobis mandamus auctoritate quatinuſ ſi quos de p-
dictorū fratrum ordine ſe dicenteſ in veſtris partibuſ predi-
cauerint ad queſtum pecunie ſe conuertendo per quod religi-
onem eorū qui paupertatem profeſſi ſunt contigerit ifama-
re: voſ tanq; fallarioſ capiatuſ et condēnetuſ eoſdem. Tan-
ta eſt iam in ipliſ ſubtilitaſ huiuſ artiſ: vnde pauperes vi-
carii et rectoreſ et cōmuneſ de populo quaſi ubiq; iſtiſ tem-
poribuſ conqueruntur. Mirabilis iſte moduſ viuendi appa-
ret in iſtiſ qui ſe affirmant debere ex ſua profeſſione euan-
gelii obſeruatuſ contra chriſti ſententiam diſcipuloſ ad
euangelizandū mittenteſ. nolite tranſire de domo in domū
luce. x. ca. Et contra aliam ſcripturā docenteſ. Vita neq; ho-
ſpitari de domo in domū. eccleſiaſtici xxix. ca. Ita de curia in
curiam. de domo in domū diſcurrere vt eorū clauſtrū eiſ
ſit carcer. An non eſt iſtud damnuſ graue in clero et populo
veraciter hoc multuſ apparet et omia occasionaliter ex uſu
priuilegiorū: pmo ab uſu proueniunt. quoniam ipla priui-
legia predicationiſ et auditioniſ coſeſſionū tam extenſe ex-
ercere pretendunt q; quiſq; eoſ verecundatur repellere. Itē
iſta priuilegia et alia infra tangenda afferunt ipliſ fratri-
buſ multa incōmoda. quia videtur q; inficiunt eoſ multuſ
generibuſ peccatorū. Peccatuſ enī eſt ſe immergere pecca-
to inobedientie/ peccatuſ auaricie/ et peccatuſ ſuperbie. Vide-
tur enim tam procuratio q; obſeruantia horū priuilegiorū
omniū contentorum in capitulo Dudū de ſepulturis in cle-
mentiniſ. & etiam aliorū premiſſorū peccatiſ fratreſ infi-
cere. Procuratio eorū videtur eoſ inficere quo ad curatoſ

B . iiii .

in peccato iniurie. quia facta est contra ius siue diuinum man-
datum quo dicit. non concupisces domum proximi tui. non
desiderabis uxorem eius. non ancillam / non bouem / non as-
inum. nec omnia que illius sunt. exodi xx. capto. Constat autem
quod hec iura procurata a fratribus fuerant tempore procura-
tionis iura curatorum. Igitur contra diuinum mandatum tunc
fuerat ea concupiscere. procuratio vero concupiscentiam ha-
bebat annexam et primam in quocumque. Item cum non licebat
tunc concupiscere bouem aut asinum curatorum iuxta diuinum
preceptum : multominus licuit concupiscere ea que curatis
erant utiliora scilicet iura premissa . Item illa procuratio fiebat
contra preceptum de dilectione proximi. Diliges proximum
tuum : sicut teipsum. quoniam quisque se ipsum sic diligit quod nolle
alterius indebite concupiscere bona sua. Constat autem quod illa
iura curatorum tunc non debeantur fratribus igitur erant ab
eis indebite procurata. et sic contra mandatum dei premissum
Item pariter suadetur per illud. Omnia quecumque vultis
ut faciant vobis vos facite illis. hec est enim lex et propheta.
Vbi constat quod per facere tam agere quam omittere debemus ac-
cipere. scilicet ut omittamus aliis facere ea que nollemus scilicet
que nolle debemus nobis fieri. et quis fratrum vellet aut se-
cundum eos velle deberet quod ab eis monachi aut canonici re-
gulares aut fratres alterius ordinis tollerent ab eis priuile-
gia que iam habent non puto quod aliquis. igitur nec ipsi talia
iniuriosa curatis illi facere debuerunt . Item priuilegi-
orum procuratio peccato inobedientie fratres inficit. quoniam ipsa
priuilegia regulas sue professionis impugnant . primo quidem
quia in approbatione sua supponunt et suggerunt quod illi qua-
tuor ordines ab ecclesia sunt instituti atque fundati super me-
dicitate atque artificissima paupertate. Videtur autem quod habe-
re ius predicandi fidelibus non potest stare cum huiusmodi.

fundamento si huic priuilegio siue iuri sit annexa potestas
exigendi necessaria vite ab his quibus euangelium fratres an-
nunciant. sicut erat in christi discipulis quando ad illud mini-
sterium exercendum eos direxit. Juxta illud. luce. x. ca. iam pre-
factum. In quacunque domum intraueritis et cetera. Dignus est
enim operarius mercede sua. Mendici vero recte tales ut vi-
detur dici non possunt. qualiter enim dici possit vere mendi-
cus (non dico mendicam habens ius liberum vite necessaria exi-
gendi) non video. Unde nec inquisitores prauitatis heretice qui
dicunt abuti sepius potestate eis concessa. vexantes sepe
diuersas personas litteratas et lapidas volentes remedium que-
rere de iniuriis illatis per eosdem inquisitores aut ordinis sui
fratres ita ut timore verecundie seu notationis super causa
heresis et finalis iniusti iudicii quale dicunt sepius exercere
pecunie summas graues ab eis extorquent nec quis penite-
tarius aut lector habens de certo siue ex pacto necessaria vi-
te sue. videtur dici vere mendicus. Et sic ista misteria procu-
rando et etiam exercendo suam professionem dissolunt. ita
videtur quod tam procurando quam volendo tale priuilegium ipsi pro-
curantes suam regulam de mendicitate. non dico de mendicatione
que actum solum signat volebant abicere. Et sic eam in cordibus suis
abiecerunt sicut in simili ait saluator. Qui viderit mulierem ad-
huc cupiscendum eam iam mechatus est in corde suo. Mathei. v.
capitulum. Si vero fratres ascripserunt. et vere ut mihi videtur sicut
inferius suadebo quod huic ministerio siue officio predicandi in
ipsis non est annexa facultas exigendi vite necessaria ab his
quibus euangelium christi annunciant. quoniam non sunt vocati fratres
aut missi ad tale ministerium exercendum. sed habent licentiam que
hec precepit eis aut eos exhortatur ut ministerium illud exer-
ceant ex alio capite. Item persequitur scilicet ex priuilegiis sepulture
et facultatis recipiendi oblata tunc deo. et alia ibi deo oblata et ex
B. iiii.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22

privilegio audiendi confessiones omnium sibi confiteri vo-
lentium quoniam de lege dei confessi non apparebunt va-
cui in conspectu dei scilicet ingredienti ecclesiam dei pro sa-
cramentis habendis. sicut patet exodi. xxiij. capitulo. Inobe-
dientie peccatum incurrit. quia contra doctrinam apostoli.
ad romanos decimo capitulo: Id exercent quomodo predi-
cabunt nisi mittant? Sicut scriptum est. Quam speciosi pe-
des euangelizantium pacem euangelizantium bona. Et ad he-
breos. quinto capitulo. Nemo sumat sibi honorem: sed qui
vocatur a deo sicut aaron. Et contra christi doctrinam. No-
lite vocari rabi nec vocemini magistri. unus enim est magis-
ter vester christus. Mathei. xxiii. capitulo. Sunt ergo inobe-
dientes qui in professione sua euangelium christi servare pro-
mittunt. et tamen contra legem suam in euangelio traditam
privilegium tale procurant. Item de fratribus minoribus
hoc specialius videtur posse inferri. quoniam nemo ambi-
git quin facilioris et laxioris observantie ac minoris meriti
sit in eis cum istis privilegiis super facultate predicandi / co-
fessiones audiendi / sepulturas habendi. et tres cartas omnium
proventuum sibi appropriandi vitam transigere quam vivere sine
illis sine quibus a beato francisco fuerunt instituti. Igitur
illa privilegia procurando retro respexerunt postquam miserunt
manus ad aratrum contra preceptum et regulam sancti fra-
ncisci. Dicitur enim in eius regula isto modo. Finito vero an-
no probationis accipiantur ad obedientiam promittentes /
istam vitam et regulam semper observare. et nullo modo li-
cebit eis de ista religione exire iuxta mandatum domini pape
quia secundum sanctum euangelium. Nemo mittens manum
suam ad aratrum et respiciens retro aptus est regno dei. hec
ibi. Qui igitur talia privilegia procurarunt quia retro non

dubium respexerunt: peccatum inobedientie contraxerunt.

Item cum dicatur in principio eiusdem secundi capituli. Si qui voluerint hanc vitam accipere et venerint ad fratres nostros mittant eos ad suos ministros provinciales quibus solummodo et non aliis recipiendi fratres licencia concedatur. ministri vero diligenter eos examinent de fide catholica et de ecclesiasticis sacramentis et si hec omnia credant et velint ea fideliter confiteri et in usque finem fideliter observare cetera. Finito vero anno probationis cetera. Fratres vero contrario privilegii procurarunt quod tam inferiores in ordine quam provinciales ministri possunt homines ad ordinem suum recipere. primo ipsi fratres indifferenter hoc faciunt. et cum sic privilegium procurando volebant regulam in illa parte dissolvere seu laxare: consequitur quod peccatum inobedientie commiserunt aut si sine privilegio ita agant non minus contra suam professionem inobedienter hoc agunt. Item hoc idem consequitur propter illam clausulam regule. Ministri vero diligenter eos examinent cetera. Contra quam clausulam directe agunt quotidie cum quasi nullus ad eos accedat nisi iuuenis circumventus qui nec novit quot aut qualia sunt ecclesie sacramenta. nec scit fidem ab heresibus separare et nichilominus vix reperitur fratrum locus notabilis quin sit ibi puerorum infra decennium conventus unus aut saltem dimidius. Quis potest ambigere quin istud in fratribus inobedientie sit peccatum proveniens in ipsis ex privilegiis prefatis quibus ita dicitur et taliter orant quod pueri ad eorum vota faciliter inclinantur et precipue quia audiunt confessiones in domibus suis et in domibus parentum puerorum. Igitur huiusmodi procuratio privilegiorum istorum et abusus eorum peccato inobedientie inficit ipsos fratres. Item cum in regula sancti francisci dicatur et in capitulo Exit de verborum significationibus.

libro sexto etiam declaratur a fratribus obseruandum qd frates non predicent in episcopatu alicuius episcopi cum ab illo fuerit illis contradictum. Et sanctus franciscus in testamento suo sic dicit. Et si haberem tantam sapientiam quam salomon habuit et inuenirem pauperculos sacerdotes huius seculi in parochiis quibus morantur nullo predicare ultra voluntatem ipsorum. et ipsos omnes alios volo timere/amare/et honorare/sicut meos dominos etcetera. Et domini mei sunt. hec ibi. Qualem vero reuerentiam fratres sacerdotibus pauperculis exhibent abscondi non potest nec poterit cum sit nulla. sed irreuerentia ubilibet loco sui reperiri poterit subrogata. Ipsi contra privilegium in capitulo Dudum. contentum procurarunt sibi concedi et sic procurando in voluntate sua peccatum inobedientie habuerunt: quia legem illam eis prius impositam tollere voluerunt. Dicit enim beatus augustinus super illo versiculo psalmi centesimi decimioctavi. Legem pone michi domine hoc modo. Qui timore pene non amore iusticie opera legis facit: profecto inuitus facit. quod autem inuitus facit si fieri posset vellet utique non iuberi. hoc per legem quam vellet non esse non est amicus sed potius inimicus. nec mundatur ope qui imundus est voluntate. hec augustinus. Constat autem quod procurans ut fratres non obtenta licencia episcopi in sua diocesi predicare et predicationes audire volebant regulam ibi contrariam omnino non esse. et sic extat quod eam non amore iusticie. sed solum timore pene seruauerunt et volebant eis illam iussam non esse et ita non illius legis prioris amici: sed inimici tunc erant. et secundum augustinum imundi voluntate. Item isti procurantes privilegia que suam regulam seu professionem impugnant non possunt ut videtur fideliter eo casu proferre illam clausulam orationis domine. fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. Math. vi. ca. cum tamen ad id ex professione euangelii teneant. Sic et sanctus franciscus suam regulam inchoat. Regula et vita fratrum minorum

hec est scilz domini nostri iesu christi euangelium obseruare
cū nullis sit dubiū quin volūtas dei scz ei⁹ pceptū siue p̄siliū
sit qd fratres suā regulā ab eis professam in finē obseruēt. cū
hoc etiā precipiat in regula scdo ea. Et istud procurātes i cor
de suo ecōtra procurant vt obseruātia relaxet. Hū psequit qd
procurātes peccato iobediētie quo ad deū et quo ad suā re-
gulam sunt infecti. Itē ex alio capite videt hoc: quoniā nec
p̄fessiones audire / nec p̄dicatōis officiū exercere poterūt isti
fratres sicut nec alii nisi ad sacros ordines promoti ad quos
cū peccato inobediētie (vt videt) promouent cū sit lex cōis ec-
clesie qd nullus pmoueat ad ordinē sacrū nisi habeat titulus
sufficiētē ad vestitū habendū + victū qualē titulū qd fratres
nō habent cū sint (vt dicūt) vere mendici: cōtra hāc legē vt vi-
det omnes + singuli promouent. et sic non tantū iobediētie
sed etiā abitōis tā sublimē statū procurādo sibi cōcedi pecca-
tū incurrūt. Itē cū regula sancti francisci p̄cipiat eodē ca-
pitulo de predicatōibus qd nullus fratrū poplō penit⁹ audeat
predicare nisi a generali mīstro hui⁹ fraternitatis fuerit exa-
minat⁹ + appbatus et ab eo p̄dicatōis officiū sibi p̄cessū. Et
p̄tra est priuilegiū procuratū vt scz mīstri prouiciales possint
id facē. Frēs hoc p̄curātes itē p̄ suā r̄lāz procurabāt pecca-
tū p̄ p̄ns iobediētie p̄mittēdo. Itē sc̄tus fr̄cisc⁹ i testamēto
suo sic p̄cepit. Precipio firmit̄ p̄ obediētiā fr̄ibus vniuersis
qd vbiqz sint n̄ audeāt petere aliquā litterā i curia romana
p̄ se vel p̄ in̄positā p̄sonā neqz p̄ eccl̄a neqz p̄ aliquo loco neqz
sub sp̄e p̄dicatōis neqz pro p̄secutōe suoz corp̄z. hec ibi. Et
frēs e⁹ p̄ seip̄os ista priuilegia + etiā per litteras procurabāt
quoniā in ipsis priuilegiis continet̄ vestris precibus inclina-
ti. Et sic videtur qd illa procuratio ipsos procurantes inobe-
diētie pctō ifecit. Sz forsītā frēs hic dicerēt qd dñs papa gre-
gorius nonus sicut dicit̄ i decretali dñi nicolai tercii Exiit de
paradiso declarauit fratres non teneri ad mandatum fran-

cisci in illo testamento contentum. Et respondetur eisde fra-
tribus q̄ dominus nicolaus non asserit q̄ gregorius nonus
taliter declarauerit: sed dicit sicut asseritur. Vnde videt̄ q̄ fra-
tres super hoc nullam declaratoriā litteram habuerunt: qm̄
verisimile est si quam litterā habuissent q̄ illaz exhibuissent
corā domino nicolao. Et tunc vt videtur non dixisset vt alle-
ritur sed vt in eoz litteris vidim⁹ contineri. Item esto q̄
dominus gregorius taliter declarauerit: non aliud intende-
bat q̄ id quod sue rationes concludunt. Dicit enim domin⁹
nicolaus in predicta decretali. Exiit / istomodo loqnēs de ip-
so domino gregorio nono qui sicut asserit accedens periculū
animaz et difficultates quas propter hoc possent incurrere
dubietatem de ipsoz cordibus amouens dicit fratres ipsos
ad ipsius mandati obseruantiā non teneri quod sine cōsen-
su fratrū et maxime ministrorū quos vniuersos tangebāt
obligare nequiuit nec successorē suum quomolibz obligauit
cum nō habeat in parem par imperiū. Nos autem circa pre-
sentem articulū nichil duximus innouandū. hec ibi vbi q̄
dominus gregorius dicit. videt̄ q̄ dñs gregorius si quid fecit
non aliud in hoc egit: q̄ decretū aut declaratiōem q̄ fratres
ad illud mandatū sancti frācisci nō fuerant obligati intelli-
gendo quatinus erat mandatū ipsius qm̄ nil amplius pro-
batur p̄ rōes ipsius scz q̄ non fuerant euocati ad hoc omēs
quoz interfuit: q̄ par in parē nō hz iperū. Cū qua declara-
tione vdet̄ stare q̄ frēs illud testamētū nichilomin⁹ seruare
tenebant. et in p̄nti tenent. Si auctoritate diuina p̄ franciscū
illud traditū erat eis qm̄ ad mādātū dei nō oportuit vocare
mīstros nec successorē francisci deo mādāte par fuit. sic q̄ ra-
tōnes ille nō obstat quoniā de mādato dei et auctoritate ei⁹ i-
firmatis fratribus per franciscum fratres tunc tenebantur
et in presentī tenentur illud testamentum seruare. Q̄ autez
sic fuerit ex eodem testamento in fine videt̄ vbi sic dicitur.

Et non dicant fratres. hec enim est alia regula que est recor-
datio amonitio et exhortatio. et meū testamentū quod ego
frater franciscus paruulus facio vobis fratribus meis bene-
dictis propter hoc ut regulam quam domino promisim⁹ me-
lius catholice obseruemus et generales ministri et oēs alii
ministri et custodes per obedientiam teneantur in istis ver-
bis non addere vel minuere et semper hoc scriptum habeāt
secū iuxta regulam et in omnibus capitulis que faciūt quā-
do legunt regulam legant et ista verba et omibus fratribus
meis clericis et laicis precipio per obedientiam ut non mit-
tant glosas in regulam nec in istis verbis dicendo ita voluit
intelligi. sed sicut michi dedit domin⁹ pure et simpliciter di-
cere et scribere regulā istam et verba ista simpliciter et sine
glosa intelligatis. et cum sancta intentione obseruetis vsq;
in finem. hec ibi. Ex quibus videt⁹ qd fratres possunt vnum
eligere de duobus. aut institutorem ordinis sui franciscum
mendaciū affirmasse et ita esse dānatum. Vel verum esse qd
dicit qd scz suum testamentū non est alia regula: sed recorda-
tio prius date. et ita sicut tenent priorem regulam: sic et hoc
testamentū tenent seruare. Item cum franciscus affirmet qd
propter hoc ipse testamentū hoc fecit fratribus suis benedic-
tis ut regulam quam deo promiserunt melius catholice ob-
seruarent. aut illud fecit mendacio et iterum dicent illū dā-
natum. aut testamentum suum seruando suam regulā ma-
gis catholice obseruarent. et per psequens sine obseruantia
testamenti illius minus catholice suam regulā obseruaret.
et ita fuerunt in procurando declarationem pfrariam respē-
cientes retro. et in via regni dei retrogradi et inepti et sic ino-
bedientie peccato infecti. Item cum ipse per obedientiam
fratribus suis preceperit qd non adderent nec imutarent. et
qd istud testamentum secum haberent. et cetera que sequūt⁹ aut
impie in negocio tantī periculi precepit et astruere deberent

hoc peccato ipsum esse damnatum / aut q̄ iussu et sancte ita
precepit. et habent ostendere cur alleviādo tante sanctitatis
pondus non respexerunt retro sic se regno dei faciendo inept
tos. Item cum in his verbis franciscus affirmet q̄ domi
nus dedit sibi simpliciter et pure hanc regulam ⁊ hec verba
dicere et scribere: aut propter tantum mendaciū in exitu hu
ius vite dicent eum dānatus. aut q̄ vere dominus dicit sibi
quā et ita diceret fratribus suis. et sic ipse diuinū mandatū
in hoc fratribus suis dicit. et per consequens non obstat. q̄
illud testamentū ratione mandati sancti francisci non tene
antur fratres seruare nichilominus quia est mandatus dei
eis per sanctum franciscum suum institutorem expressum
istud seruare tenentur. Eligant fratres quod voluerint ex
duobus et puto q̄ eligent affirmare q̄ sancte sine tantorum
mendaciorū peccatis decessit. et sequitur q̄ fratres procurā
do litteras apostolicas contra mandatum dei et sue regule
se peccato inobedientie infecerunt. Loquor cōtra fratres
minores diffusius super isto. quia ipsi londonis incoarunt
negociū occasionem aliis ordinibus ministrantes. Et q̄
ipsi pre ceteris de perfectione euangelica disputantes eam
spontanee mendicitati ascribunt intantum q̄ vnus de ipso
ordine predicando in festo omnium sanctorum vt michi fue
rat reportatū descriptis quatuor gradibus paupertatis quar
tum perfectionis maioris p̄mo summe perfectionis euang
gelice affirmabat scilicet nichil in mundo habere propriū
aut cōmune. sed mendicare cum christo quod dictum status
vestrum sicut et omnium nostrum qui sumus inferiores pat
sanctissime scandalizat. Et ob hoc (sicut super aliis supra ta
ctis) nolite iudicare secundum faciem: sed rectum iudiciū
iudicate. Videtur enim valde mirabile: p̄mo verius eloquē
do verisimile non videtur q̄ per mille annos et fere ducen

fos nullus ordo erat in christi ecclesia militate quā iohānes
apostolus appellat hierusalem circa principium apocalypsis
xvi. capituli. Et ego iohannes vidi ciuitatem sanctam hie-
rusalem nouam de celo descendentem a deo paratam sicut
sponsam ornatam viro suo qui perfectionem euangelicam
obseruauit: sed q̄ franciscus ad hoc primo ordinem adinue-
nit. si enim ecclesia militans in verbis iohannis si pro quia
quia hierusalem appellatur cum affirmet eam de celo descen-
dere: satis constat q̄ tempore illo ecclesia militans quia de
celesti triumphante descendens sui institutoris christi perfecti-
onem habebat tanq̄ sponsa a christo spōso suo ornata. et nō
erat ita deformis vt apicē summe perfectionis careret. tunc
et tot annis sequentibus. Quis tolerabiliter possit audire
q̄ franciscus in fide nouicius melius atq̄ vtilius viam hu-
mane perfectionis instituit q̄ deus omnipotens omnibo-
nus omniscipiens fecerat in hominis institutione primaria
quem tamen deus instituit q̄ eo formato statim posuit in
paradiso vt operaretur et custodiret illum inicio sacre scri-
pture tradente vbi operationem corporalem sufficientiam
ac possessionem rerum mobiliū et earum que pro suo vsu
custodiaz mendicitati vt michi videtur docuit preferendas
quē tamen in paradiso posuit vt operaretur et alia scriptu-
ra concordat. quia homo nascitur ad laborem vt auis ad vo-
latum. Job quinto. Et vt illum paradisum scilicet tanquā
suum custodiret in quo bonorum mobiliū et immobilium
affluentiam obtineret. Sz de isto infra loquar diffusius.

Videt̄ igit̄ ex premis q̄ fratres procurando ista priuile-
gia seip̄os peccato inobedientie infecerūt. Itē in procuran-
do ista priuilegia fr̄s vident̄ peccatum auaricie incurrisse.
Primo quia non procurant sibi priuilegia alia super aliis
articulis sacerdotalis officii sz vt possent pueros baptizare

ut posset in subsidium curatorum in die pasche parrochla-
nis sacramentū eucharistie ministrare aut extreme unctionis
eis sacramentū pferre. ubi esset tantus meritū pietatis: q̄tū
in istis aut amplius. sed supis solum priuilegia huiusmodi
omissis cetis procurabant quibus directe vel indirecte pmo
da temporalia annectunt mirabiliores cunctis mercatorib?
etiam artificibus in hoc effecti artifices quoad lucrum ad
iuncta sua professione quam fingunt super sua mendicitate
seruanda. Nō enim puto q̄ erat a mūdi origine via facilior
siue callidior ad opes facile perquirendas q̄ per pmissa pri-
uilegia mendicitati facte obligatōne vere seu fecte adiūcta.

Item cum constet non obstante q̄ fratres haberēt potesta-
tem liberam recipiendi ad sepulturam i locis ipsorū nichilo-
minus remanere poterat in suo robore ius commune scz q̄
omnes oblationes et omnia funeralia deberent ecclesiis et ip-
sorum curatis. Q̄ igit̄ vnum cum alto a frībus fuerat pro-
curatum. patent̄ videt̄ imminere q̄ illius procurationis
auaricia causa erat. Est enim regula aristotelis primo poste-
riorum. Ad cognoscendum alicuius passionis seu effectus
subiectum seu causam precipuam ut proinde inquirat̄ que ē
causa qua immediate posita ponit̄ ipse effectus et qua per-
empta perimit̄. que regula satis affirmat q̄ commodū tem-
porale fuit in procuratione horum priuilegiorum causa pre-
cipua. cū sine illa procuratio hec non fiebat et ea sola fuerant
procurata. que ista commoda obtinebāt. Cuius rei satis pa-
tens est signum q̄ non more thobie ad sepeliendum rapiūt
corpora pauperum defunctorū. sed istar vulturis vltra mare
ad quingenta miliaria sua alimenta odorando sentientes en-
querūt sicut dicit auerroys cōmentator secundo de anima re-
colo capto de odore. hoc enim signum satis affirmat q̄ frēs
istud sepulture cum aliis annexis oblationibus priuilegium
propt̄ alimentum precipue non propt̄ misericordie exercēde
meritū procurarūt. Item de priuilegio audiēdi p̄fessiones

omnium indistincte. aliud probabiliter ut videtur suspicari non
poterit cum quisque sanctus preter ipsos / audire confessiones
horrescat. quoniam unum est cuius peccata sua agnoscere et si a
liena non discat. Unde nec monachi albi aut nigri nec regu-
lares canonici officium tale desiderant aut alii viri sancti nec
dubium si ex deuotione sancta talis procuratio procederet quod
in aliquibus viris deuotis non in solis sanctis fratribus ali-
quotiens appareret Unde probabiliter potest inferri quod aua-
ricia tanquam causa principalis in tali procuratione mentem procuran-
tis infecit. Item ad hoc quod regula sancti francisci precipiat
isto modo. Precipio firmiter et fratribus vniuersis ne habe-
ant suspecta consortia vel consilia mulierum. neque ingrediantur mo-
nasteria monachorum preter illos quibus a sede apostolica con-
cessa fuerit licencia specialis aut fiant compatres virorum aut
mulierum ne hac occasione inter fratres vel de fratribus scan-
dalum oriat. et fratres a portuario procurarunt videlicet ut au-
dire poterunt consilia secretissima mulierum reginarum et alia-
rum omnium indistincte / etiam capite inclinato ad caput multum
obedienter non insequentes vestigia sancti iob. qui dicit. Pe-
pigi fedus cum oculis meis ne cogitare de virgine ita ut per
tale consortium iam cum pulcherrimis dominabus philosophen-
tur in cameris. Unde per orbem scandala que nolo exprimere
de fratribus sunt exorta patenter ut multis videtur per abu-
sum huius privilegii. primo per abusum sue regule a privile-
gio occasione sumpta et inobedientie peccato se ipsos inficiunt
Item quod horum privilegiorum procuratio peccato superbie me-
tes procurantium infecit. multipliciter suadet. Primo quia in
decretali Exiit. in clementinis de verborum significatione affir-
mat quod sanctus franciscus suos fratres in paupertate et hu-
militate fundare volebat. Et constat quod procurare honoris ec-
clesiastici statum sublimem humilitatem impugnat et ambitio-
nis peccatum habet annexum. ergo etc. Probat minor assumpta
C. i.

per auctoritates iam tactas. et per illud saluatoris filio zabe
dei responsum. Nescitis quid petatis ipsis per matrem suam pe
tentibus quod unus eorum sederet ad dexteram eius in regno suo
et alius ad sinistram. Supra quo dicit crisostomus in opere per
fecto. Error salutaris qui totius mundi soluit errorem. Si ei
apostoli non errassent unde nos cognoscere poteramus quod non
omne quod videtur bonum desiderare bonum est. nunc autem scimus
quod aliud est opus bonum: aliud primatus honoris: et cito post.
Nam desiderium primatus ex iactura nascitur cordis. qui autem est
humilis corde nunquam desiderat superior apparere. infra. Se
cularem quidem primatum est desiderare et si ratio non est vel causa
est. et si iustum non est vel utile. primatum autem ecclesiasticum percipi
scire neque ratio est neque causa. quod neque iustum est neque utile. hec ibi. Et
multa addit similia quibus nititur suadere quod nunquam sine ambi
tione desiderat primatus in ecclesia. Costat autem quod habere sta
tum predicandi et confessiones audiendi: est in ecclesia status
honoris siue primatus. Inficit se erga peccato superbie qui
illud procurat. Item perficitur hoc aliter. Cum ei apostolus dicat
Quomodo predicabunt nisi mittantur sicut scriptum est. Quam spe
ciosi pedes euangelii zantium pacem: et euangelizantium bonum a
deo. Ro. x. capitulo. nec ipsi sunt missi a deo ad illud officium per
aliquod quod ego vidi hucusque. Sed videtur quod ex presumptioe propria
ad officium illud ascenderunt. Caueant ne per alium quam per christum hostium
ascendentes ut latrones ab eo iudicentur ut fures. Juxta dictam ip
sius iohannis. x. ca. Amen amen dico vobis qui intrat per hostium
in ouile ouium sed aliunde ascendit: ille fur est et latro. Et conse
quenter affirmat. ego sum hostium. et sic videtur esse de eis aut eis
similes. de quibus dicit prophetis. Iheremie. xxii. non mis
tebam prophetas et ipsi currebant. non loquebar ad eos: et ipsi pro
phetabant. Unde cito adiungit. Ecce ego ad prophetas dicit do
minus qui furantur verba mea unusquisque a proximo suo. Si
enim non sunt. missi a christo: ipsi furantur verba curatorum et su

periorum suorum quibus solum de iure communis officium predicandi
dicitur puenire. Item quod observantia privilegiorum istorum infir-
mat observantes etiam modo premissis suadet: quoniam nec precipit
fratribus nec ad eorum professionem seu regulam pertinet predicandi
officium exercere. Unde liberum eis videtur predicare in publico aut
professiones audire. cum ergo officium tale voluit admittere pecca-
re mortaliter voluit. Primo quod noscunt aut scire deberent quod pri-
vilegia ipsa erant procurata mediis peccatis morta-
libus supratactis. et pro usu ipsorum. Cum ergo illis utuntur grati-
ficant procuratores iniquam sicut quis manducans de rapina aut
furto obrecto pro usu ipsius gratificaret manducando ipsam rapinam
aut furtum. et possidens beneficium ad eius modum symoniacum pro-
curatum predicaret cum procuratore in symonie peccato. et illud gratum
haberet et esset sub illo decreto apostoli ad romanos primo. ca. Qui talia
agunt digni sunt morte. non solum autem iusta. ut supra posuit nec
excusari per professionem siue licentiam domini pape potuerunt ut viderunt
quoniam dominus papa in sua professione obstatum illam non posuit nec eam
ponere decrevit scilicet. Concedimus ista fratribus non obstante conscientia
eorum perversa: sed solas istantias iurium humanorum videtur intendere
relaxare sicut si homicida aut symoniacus aut habens corpus pal-
defectum latentem qui eum redderet inhabile concederet facultatem plu-
ra beneficia curata retinendi non propter hoc potest inferri quod licite
siue iuste illa poterit retinere scilicet iuste scilicet quid scilicet scriptum ad hoc
quod non impugnaret illius legis obstatum. et sic si beneficia retineret
non obstante dispensatione peccaret mortaliter. Sic enim mihi videtur in
nostro proposito scilicet quod licet quo ad ius illud quo talia misteria so-
lum debentur curatis per dominum summum pontificem cum fratribus dispensetur non
propter hoc potest inferri quod fratres iuste poterunt simpliciter privilegiis
illis uti scilicet iuste scilicet quid scilicet quo ad hanc legem eis prius obstatum.
Cum quo stare videtur quod sine peccatis mortalibus illis privilegiis uti
non possunt. quoniam ut videtur per gratificationem illam pertinet ab eis rete-
re remanet in peccato mortali. ac si ipsi tunc aut procurarent aut

C. ii.

procurantibus assentirent. et si dixerint ipsi fratres: q̄ fra-
tres possunt et poterunt penitere de isto peccato: et sic nō po-
test pcludi cū iam aliqui remaneant in peccato. econtra dice-
tur q̄ sicut in furto non poterit quis veraciter penitere nisi
prius facta restitutōe sublati sic nec in nostro proposito. s; di-
cent q̄ in presenti saltem habent iuste q̄tū ad curatos heri-
ra et emolumenta inde sequentia. quia per summū pontificē
qui sufficientem potestatem habet et habuit ad eadez pcedēda
et ita ea restituere non tenent. ibi econtra dicit q̄ non obsta-
te titulo acquisito per dominū summū pontificem restituere
indirecte licet nō directe artari vident quoniā dñs papa illā
culpam gratificatōis pretactā in concedendo privilegiū non
relaxat pmo nec potuit relaxare fratribus ipsis non vere pe-
nitentibus aut contritis. et q̄diu illud peccatū manet in fra-
tribus / nō possunt (vt videt) veraciter penitere nisi iura sub-
tracta rectoribus q̄tum in eis est: restituāt. Vnde videt q̄ fra-
tres q̄diu non restituūt illa iura q̄uis etiam propter pcelli-
onem dñi pape factam fratribus nō videt de lege humana
curatis fratres non possunt veraciter penitere. quis enim ve-
re peniteat de alicuius rei acquisitiōe in qua et nichilomin⁹
de eius retentione letat nemo vt videt probabiliter iudicādū
Fratres igit presentes et ip̄a privilegia observātes sunt pec-
catis pretactis mortalibus inuoluti siue infecti. Item de ista
licentia in casu cōsimili tractat beatus bernardus diffuse in
scda epistola ad adā monachū. Et est casus q̄ ille monachus
post professionē suam in monasterio suo factam quo ad ppe-
tuam morā ibidē sicut habent de more vt dicit ad aliud mo-
nasteriū cum suo abbate accessit vbi moratus est de licentia
sui abbatis. et eius mandato petita etia; sup hoc summi pō-
tificis licentia et obtenta. quē bernardus aperte redarguens
nititur rōne multiplici affirmare q̄ nec sine peccato etia; de
iussu sui abbatis debeat hoc facere nec de licētia summi pon-

rificis cuius licentiam petere nō debebat. Ad suadendū p̄-
mū supponit vñū p̄ncipiū qđ etiā aristotiles terciō ethicorū
describit et ponit sc̄z q̄ sunt aliqua bona simpliciē bona que
fieri mala nō possunt. ⁊ aliqua mala que fieri simpliciē bona
nō possunt. Et inter ista extrema sunt duo mediā que bene
fieri possunt et male. Exēpla p̄mi sūt sc̄z eū caritas / fides /
et spes. Exēpla secūdi. furtū / homicidiū / incest⁹ / ⁊ istis simi-
lia. Exēpla tercii gradus sunt. obediētia / ieiuniū / et istis si-
milia que etiā bene et male possunt fieri iuxta p̄ditiones an-
nexas. in quibus solū vt sibi obediētia locū habet. hoc p̄sito
inquirīt ī quo gradu sit hoc factū ī quo paruit iussui sui ab-
batis ⁊ affirmat q̄ fuit in sc̄do sc̄z in gradu malorū simpliciē
ex hoc vt sibi videt̄ vere p̄cludens q̄ nō potuit bene fieri et ob
hoc in hoc facto iussui sui abbatis parere nō debuit: sed pla-
ne resistere. q̄ in tali ope de se malo sc̄z ī solutiōe p̄missi sui
abbatis debebat obistere. Itē ponit pro regula q̄ duobz p̄-
cipiētibz p̄ria potius maiori est parēdū. Cū igit̄ de⁹ p̄cipiat
vota seruare ⁊ obediētia sibi debite obseruari. si abbas suus
deo inferior p̄cepit illud dissoluere debebat deo poti⁹ obedire
mādato sui abbatis cōtēpto. Itē sanctus bernard⁹ allegat
illō saluatoris. Mathei xviii. ca. Qui scandalizauerit vñū de
pusillis istis qui in me credūt expedit ei vt suspendat̄ mola
asinaria in colo ei⁹ et demergat̄ in profundū maris. De mū-
do ab scandalis necesse est enī vt veniāt scādala verū tamē ve
homini illi p̄ quē scādalu venit atq; iniūgit q̄ iste adā mona-
chus suū monasteriū deserendo nō solū scādalizauit vñū chi-
stī pusillū: s; multos. Ex hoc apparet vt sibi videt̄ p̄cludēs q̄
ipse de illō saluatoris incurrit suo abbati parēdo ī casu p̄misso.
Itinā igit̄ frēs attēderēt q̄liter p̄ istorū priuilegiōz abusū ab
eis nō solū scādalizant̄ pauci pusilli s; ⁊ magni et p̄ totā xpī
ecclesiam ⁊ ex illo corā deo sancte p̄cludet̄ quid merent̄. ⁊ multa
alia ibi adduxit. Itē p̄tuz ad licentiā sūmi pontificis dicit̄
C. iiii.

aperte q̄ affert mali compendiu. quia non excusat factum
sequens de se malū. et ei⁹ petitiō fuit mala qui v̄t dixit velle
habere ad malū licentiā ip̄e sic dicit. Quis est malū neget
assensum prebere malo. qđ tamē fecisse summū pontificem
nequaq̄ crediderim nisi aut circumuentū mendacio aut ipor
tunitate ductum. hec est sancti bernardi sententia. Videant
ip̄si fratres an non ita sit contra istam licentiā ip̄etratam
per eos sicuti contra ade monachi licentiā procurata i cū
sancto bernardo concludant q̄ peccatum procurationis licē
tie cū obedientia et solutione sue regule subsecuta affert eis
malis compendiu sicut ip̄se bernardus affirmat in simili.

Item ex quo quisq̄ frater cum predicatōis officium aut
audiende confessionis exercet possit id respicere sine peccato
eum sequitur (v̄t videtur) q̄ ip̄e illud officium tunc contra
suam professionē gratis assumit. et ita sicut in procuratōne
priuilegiōz par supius est suauis q̄ procurātes peccauerūt
mortalit̄ p̄tra dīna p̄cepta ibi expressa: sic iste peccat morta
liter p̄tra eadē dīna mādata libere v̄tēdo licētia ip̄ie procura
ta et inficit p̄ctis iniurie/inobedientie/auaricie/atq; supbie/
v̄t videt̄. cū ex eisde causis iniquis ip̄e v̄tat̄ licētia procurata
ex quibus alius procurauit scz prop̄ p̄dicatōez et honorem.

Utina adulteriū hui⁹ vsus licētie cā tertia non existat. licet
sup hoc i clero i in pp̄lo sit cōis fama de ista priuilegiōz ma
teria i eoz abusu et cōtrarietate ad p̄fectōez fratru i quo ad
duas p̄clusiones p me suauis supius ista mihi sufficiāt in p̄
senti. Alia plura si op̄tebit adiciā i non abigo quin si velle
illud facere alii n̄ omitterēt. Sup his oib⁹ p me modo petitis
atq; exp̄lis pat̄ sanctissime. nolite iudicare scd̄z faciē: s; iustū
iudiciū iudicate. Per vestrā sanctitatē aut p aliquos meos
dños cardinales (suspensio vsu priuilegiōz) p̄tractā p me ma
teriā p̄tinentiū in quacūq; sui p̄te lite pendente i p̄dicta cōsti
tutio declaret si id fuerit visū iustū. p̄na cōclusio erat q̄ dñs

iesus christus in puerlatōe sua hūana semp paup erat. Nō qz
propt se paup̄tatē dilexit aut voluit: verū qz quo ad paup̄ta-
tē quā dñs noster sustinuit mihī aduersātes et ego nō fuim⁹
p̄trari. s; quo ad modificatōez adiectā. nō qz propt se paup̄-
tatē dilexit aut voluit: illā p̄ticulā suadet. P̄mo qz esse paup̄
est eē miser; siue in miseria eē. nemo vero propt se diligit mi-
seriā. ergo null⁹ propt se diligit paup̄tatē. Itē scd⁹ doctrinā
aristotelis p̄mi ethicorū. Nichil est propt se diligibile nisi q̄
sublato oī p̄modo subsequēte gratuite captaret. paup̄tas ve-
ro et si propt eius tolerantiā mereant tñ si nichil p̄modi pro-
pter tolerantia sequeret nec a deo nec ab hoīe. nec a diabolo
captaret. Igit̄ paup̄tas in christo nunq̄ propt se est dilecta.

Itē nullus effect⁹ p̄cti est propt se diligibilis: licet nec ip̄m
peccatū est diligibile. etiā si corrupto aīo diligat. paupertas
vero est effectus peccati. ergo icēta. Probat̄ minor. qm̄ si p̄-
mi parētes nostri innocentia tenuissent nūq̄ de nostra proge-
nie paup̄ aliquis extitisset. Itē nulla priuatō boni est p̄ se di-
ligibilis. cū oīs habitus sit propt se diligibilis. et iuxta regulā
phī terciō topicorū. si p̄positū de p̄posito et oppositū de oppo-
sito. Item qz si h̄tus ē bonus priuatio ē mala. et si priuatio est
bona h̄tus ei⁹ ē malus. Ditatio vero que est h̄tus bona ē et
deo amabilis cū ip̄e sūme sit diues ergo paup̄tas q̄ ditatōez
priuat ē mala nō ē ergo propt se diligēda paup̄tas. Et videt̄
nimis puerile ad istud probādū īsistere cū nemo vt puto nisi
propt defectū in phīa aut logica diceret oppositū. Scda p̄clu-
sio erat qz dñs noster iesus xp̄s nūq̄ spōtanee mēdicauit. quā
sic p̄mo suasi. Si ip̄e spōtanee mendicasset contra diuinum
mandatum egisset. Non concupisces domū proximi tui. nō
desiderabis uxorem eius. nō seruū/ non ancillā/ nō bouē/ nō
asinū/ nec oīa que illi⁹ sūt. Exo. xx. ca. qm̄ qui spōtanee mēdi-
cat petit et p̄ p̄ns p̄cupiscit rē pximi sui. igit̄ qui spōtanee mē-
dicat facit p̄ diuinum p̄ceptū qd̄ de xp̄o nemo auderet astruere.

¶ .iiii.

Item si christus spontanee mendicasset aliud mandatū diui
nū soluiſſet ſc3 oīno egens et mēdicus nō erit inter vos. deut.
xv. ca. quoniā ſc3 nō ſeruaret legē regiā p̄cipientē q̄ i ciuita
te nō ſit quiſq̄ inermis qui pmitteret alios eſſe iermes cum
poſſet de aliis de armis ſuccurrere. ſ3 ille qui cū poſſet rema
nere armatus arma ſua ſponte in flumīe demergeret: ſic ille
ſacerdos in ecclīa legē delinqueret qua ſacerdotibus eſt p̄cep
tū vt offerāt dona i ſacrificia pro peccatis qui ad hoc ſponte
ſe redderet i p̄tēte ſiue inhabilē. ſ3 nemo vt eſtimo auderet de
ſaluatore aſſerere q̄ fecerit p̄tra diuinū mādatū. nūq̄ ergo
ſpōtanee mēdicauit gratis ſe faciēs mēdicū nec fingere quiſ
poſſet q̄ p̄miſſum p̄ceptū eſt cerimoniale cū ſit vere morale.
et arti9 in lege noua: q̄ in lege ātīqua expreſſū. iū ſaluator p̄
cipiat. luce. xi. ca. Quod ſup eſt date elemoſinam. et ecce oīa
mūda ſunt vobis. vbi quidquid eſt vltra ſufficientia3 p̄cipit
dari vt nullus mēdicus aut egenus ſiue egēs in plebe rema
neat i nō ſeruātī p̄minat pena eterna. Math. xxv. ca. iſtomō
Gluriui et nō dedisti mihi māducare. i. ceta. Ite maledicti in
ignē eternū qui patus eſt dyabolo et angelis eius. vnde cla
reſcit q̄ artius chriſticolle obligant a dño. nō p̄mittēdi inter
eos mēdicos: q̄ hoīes ſub lege antiqua. Item chriſtus ipe
ratorie legi erat ſubiectus quoniā et ſoluit tributū ceſari. ſi
cut legit Math. xvii. ca. vbi ſic dicit. Et cū veniſſet caphar
naū acceſſerūt qui didragmā accipiebāt ad petrū et dixerūt
ei. magiſter veſter nō ſoluit didragmā. Ait etiā. Et cū i traſſet
domū: p̄uenit eū ieſus dicēs. Quid tibi videt ſymon? Reges
terre a quibus accipiūt tributū vel cēſum a filiis ſuis: an ab
alienis? Et ille dixit: ab alienis. Dixit illi ieſus. Ergo liberi
ſunt filii. vt autē nō ſcādaliſemus eos / vade ad mare et mit
te hamū: et eū piſcem qui prim9 aſcēderit tolle. et aperto ore
eius inuenies ſtaterē illū ſumens da eis pro me i te. hec ibi.
Et dixit tributū illi eſſe ſoluendū cū querentibus ab eo an l3

censum dare cesari. et obtulerunt ei denariū cui⁹ superscriptio
cesaris erat. et ait illis. Reddite ergo que sunt cesaris cesari:
et que sunt dei deo. *Mathei xxii. ca.* Nec fuisse pueniens ut vi
deret qd ipse tanq legē pūmū decreuiss⁹ esse seruādā quā subi
re volebat. Voluit igit talī legi esse subiectus sicut erat subie
ctus ioseph fabro: et tāto magis (ut videt^r) voluit esse subiect⁹
legi iⁿperatorie que fuerat naturalis que p^rcipiebat ut mēdi
cantes validi nō remanerent in ciuitatib⁹. et q^uto magis nec
mendicantes spōtanee in ciuitatib⁹ debuerāt remanere. Itē
si christus spontanee mendicasset legem de dilectōe proximi
mendicādo soluisset. quoniā qui vere diligit primū suū sicut
seipsum nō vexat eū indebite. sic nec velle debet seip^s a proxi
mo vexari indebite. petere vero a proxio qd suū est nō egen
do: est ipm vexare indebite xps ergo nūq^u sic egit. Item cū
scripturā dicat proximo suo paup^r odiosus erit. *proverbiorū*
xiiii. ca. q^uto magis mēdicus proximo redditur odiosus. Si
ergo xps spontanee mendicasset: se reddidiss⁹ proximis suis
odiosum. qd non videt^r nisi alia rationalis cā subellet. Itē
si xps spōtanee mēdicasset suo offendiculū euāgelio posuiss⁹
quod ipse miraculis pfirmavit. quoniā audiētes eius doctri
nā et videntes eius miracula rationabili^r (ut videt^r) potuissent
illā potius dicere esse illusiones et magica: q^u vera miracula
cum sit verissimile q^u quilibet sibi potius ac prius succurrere
debet q^u alteri. Quomodo ergo pasceret ista quatuor at quicq^u
milia hominū faciendo miraculum qui sibi nō poterat pro
curare victum sicut alias illudebant ei in cruce pendentī ita
dicentes. Alios saluos facit seipsum non potest saluū facere
si rex israel est descendat de cruce nunc et credemus ei. *Matth*
xxviii capto. Item si christus spontanee mēdicasset legem
suam propriam quam dicit esse legē et prophetas soluisset.
omnia quecunq^u vultis ut faciāt vobis homines: vos facite
illis. hec enī est lex et prophete. *Mathei. septimo. ca.* quoniā

nec ipse aliud velle debebat. ut sine proximi indulgentia inquieti retraheretur ab eo: quod tamen facit quicumque sponte scilicet non egendo mendicat. Item paulus apostolus primo ad timotheum capitulum. condemat eos qui questus estimant pietatem. quidquid vero paulus condemat christus per paulum condemat quia euangelium suum accepit per revelationem ipsius. ut ipse paulus affirmat ad galatas primo capitulo. Igitur si christus spontanee mendicavit cum spontanee mendicare sit questum expectare vel verius procurare christus exercuit per se ipsum quod condemnauit per paulum et erat sibi contrarius (quod nephas est dicere) ergo christus nunquam spontanee mendicavit. Item si christus spontanee mendicavit: christus facto fecit mendacium quoniam quis ita contra facto mentem agendo sicut verbo mentitur. qui vero non agendo sed spontanee postulando elemosinam affirmans verbo se esse egenum siue mendicum mentiretur in verbo. Igitur qui ita petit elemosinam non egendo facto mentitur quod nemo dicit de christo. Item si christus spontanee mendicavit: vere fuit proposita apparens mendicus non existens. christus vero nunquam fuit vere mendicus quoniam nullus est vere mendicus qui mendicet: sed fictus qui sibi potest sufficere. qui vero mendicat spontanee est sibi sufficiens. alias scilicet non spontanee sed impellente indigentia mendicaret. christus ergo ex quo non erat proposita nunquam fecte aut spontanee mendicavit. Item si christus spontanee mendicavit cur petrus apostolus matrem sancti clementis discipuli sui quam ad laborandum manibus estimabat fuisse robustam qui eam inter mendicantes reperit acriter increpauit. sicut fecisse legitur in vita sancti clementis. ex quo in hoc secuta est christum. Qui christum dicunt spontanee mendicasse: habent ostendere. quod vel videri non possunt. nunquam ergo christus spontanee mendicavit. Item si christus spontanee mendicavit clemens petri successor multum erravit qui mendicitatem in cunctis pueris ad fidem pro viribus

excludere laborauit. ex hoc spālīter ab ecclesia cōmendatus
cū mendicitas ipōz pfectōem scdm phām auxisset. Itē si
christus spontanee mendicauit cur clemens iacolo iherosolo
mitano epō in epistola sibi directa. vt ponit in decretis xiii.
questione ca. p̄rio. de dilectissimis doctrinis i exēplis ap̄torū
obedire p̄cepit si mendicare ad pfectōem vite p̄tineat i inter
ap̄stolos i discipulos vt ibi p̄mittit nullus erat egēs sic dicē
tes habent ostendere. Itē si christus sūmus sacerdos exi
stens spontanee mendicauit ecclesia sancta scienter errauit:
cū statuī nullum debere sine sufficienti titulo ad sacros ordi
nes promoueri cū caput ecclē suo exēplo docuerit mēdicādū

Itē si christus spontanee mēdicauit scandalū intulit ordini
clericali cū iuxta canonicas sanctōnes episcopus aut clerus
mendicans inferat ordini clericali opprobriū. Itē si christ⁹
spontanee mēdicasset reddidisset se ip̄m de peccato suspectū:
quoniā sibi verecundiā intulisset cū nō aliunde p̄ci pue dicat
spontanea mendicatio meritū mēdicāti acquirere: qz est act⁹
humilis atqz difficilis prop̄ annexā erubescentiā naturalē.
erubescētia vero siue verecundiā non cadit in homīnez stu
diosum sicut affirmat aristotiles quarto ethicorū in fine. nō
ergo erat in christo et per consequens nec spontanee mēdi
cauit. Itē si christus spontanee mendicauit: mendicare
spontanee ad perfectionem vite pertinuit. inepte igitur des
dit christus dominus legem antiquam statuens vt sacerdo
tes in quibus debebat esse summa vite perfectio possessiōes
haberent et decimas si eis fuisset perfecti⁹ mendicare. Itē
si sic totus mundus sub lege nature errasset statuens sacer
dotibus de publicis orreis circa cibaria sicut legitur in fine
genesis. si eis fuisset āplius et āplioris meriti mēdicare. Itē
si xp̄s spōtanee mēdicauit: tūc mēdicitas ad pfectōez euāge
lii p̄tineret i ecclesia dei errauit scientē dotatiōē ecclāz admit
tens. et sic pfectōem suoz p̄latorū iminues qd nephas michi

videtur: licet nescio que somnia ferant contrarium. Item si sic mendicatio siue mendicitas ad perfectionem vite pertineret christiane ut a fratribus mendicantibus affirmatur. cur nec christus nec spiritus sanctus in scripturis sacris super hoc alicubi nos instruxit videtur nimis mirabile nec verissimiliter credi potest: et puto et erit mirabilis qui a principio sacre scripture usque in finem unum ad hoc verbum notabile poterit inuenire quin ad alium sensum sit dictum. Item cum christus discipulis suis promiserat. Cum autem venerit ille spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem. Johannis decimo sexto capitulo. Aut spiritus sanctus sui officii erat oblitus quando venit ad apostolos in die penthecostes non docens hanc veritatem mendicitatis apostolis cum de hoc penitus in eorum actibus nichil appareat. aut ipsi posteris inuidentes veritatem eis doctam a spiritu eius tradere noluerunt: quorum neutrum prouidus homo affirmabit. non ergo pertinuit spontanea mendicatio siue mendicitas ad tradendam per apostolos veritatem. Item quid dicent ipsi de melchisedech qui erat sacerdos dei altissimi et rex salem quem supra abraham paulus extollit. Ad hebreos septimo capitulo qualiter sine mendicatione spontanea tantus erat cum non ipse secundum cuius ordinem christus erat sacerdos non ut christus spontanee mendicaui ordinem suum tradens. habent contrarium affirmantes ostendere. Item cum propheta dicat propheticè. Non vidi iustum derelictum nec semen eius querens panem. quomodo mendicitas christo ascribitur contra sermonem propheticum qui erat iustissimus? Item si christus spontanee mendicaui cur mittens discipulos ad euangelium predicandum non id eis precepit. sed directe peritium sed ut de mercede laboris sui manducarent et biberent ita dicens. In quacumque domum intraueritis in eadem domo manete edentes et bibentes que apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercedem suam. Luce. x. capitulo.

Item si christus spontanee mendicauit nunquam laborem ad victum
acquirendum mendicationi preposuit: quoniam e contra fecisset
scilicet laborem aliquotiens pretulisset nullus ex eius operibus
didicisset nunquam eligibilis esset: videlicet victum sine mendicatione
manuum laborem perquirentis an labore postposito mendicare
quod autem christus victum laborando sibi acquisiuit probabile
est quod a vulgo vocatus non solum filius fabri: sed faber. quoniam
ex hac appellatōe vulgari videtur quod pro victu suo cum ioseph pa-
tre putatio opus fabrilis exercuit. Pro ista conclusione ad nunc
ista sufficiant. donec per aduersantes fortiora adducenda ista
impugnent. Tercia conclusio huius materie fuit quod christus
nunquam docuit spontanee mendicare. hec taliter suadet. christus
cepit facere et docere. Actum primo capto. Si igitur mendicare
spontanee docuisset: cum iuxta precedentem conclusionem nunquam sponta-
nee mendicauit fuisset sibi contrarius in ope et sermone scilicet
docens et non faciens quod non verisimile videtur. Item si
christus nunquam spontanee mendicauit: et alios docuit mendicare
reddidisset se de sua doctrina suspectum. sicut patet in articulo
secunde conclusionis prioris. Item posuisset offendiculum euan-
gelio suis apostolis sicut deducitur in sexto articulo ibidem.
Item sic dicendo. legem in paterna iusta soluere docuisset sicut
ibi in tercio articulo. Item si docuisset spontanee mendicandum
contra leges superius allegatas et rationes quasi omnes ad prede-
ntem conclusionem adductas fecisset. que ita istam et illam conclusionem
affirmant. Item si docuisset spontanee mendicandum: tunc petrus
particeps huius doctrine nimis imprudens egisset in allegan-
do causas meritorias premii sibi reddi illam tam sublimem se-
cundum istos causam merendi cum dicit. sicut legitur. Mathei xix. ca.
Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. non addes et me-
dicam? spontane propter te quod quod non fecit. persequi satis videtur
quod illa predictio ad statum perfectionis non pertinet. Quarta con-
clusio fuit quod dominus noster iesus christus docuit non debere

hominē spontanee mendicare sicut scribitur luce. xliii. caplo
Cum facis puium: voca pauperes & debiles claudos et recos
et beatus eris. q: non habent unde retribuere tibi. Igitur nō
debent vocari ad elemosine puium pauperes robusti quia
possunt retribuere saltem suo labore. sicut nec diuites mēdi
cantes debiles. Claudī aut ceci debēt ad tale puium vocari.
quia non habent unde retribuere. Non cerno cur surdos & mā
chos non nominat inter vocandos. quia ipi si nec sunt ovis
les vel claudi. nec ceci possunt mendicando transire de loco
in locum quod facere nequeunt debiles claudi et ceci. sed do
mini fratres istam expositionē ponunt in et errores. Itē
paulus apostolus tanq̃ decretū affirmat. Qui non vult ope
rari: non manducet. Loquens de hominibus qui aliud victū
de certo non habent. Secunda ad thessalōn. tercio caplo: Et
sequitur pena quam precepit non parenti suis dictis infligi
q̃ si quis non obedierit verbo nostro per epistolam. hunc no
tate et ne commisceamini cum illo vt confundatur nec du
bium quoniam non precipere tam grauem penā negligētī
laborare: nisi valde graue tali casu delictum cōmittit. Dicit
enim ibidem de seipso hoc modo. Ipsi enim scitis q̃ admo
dum oporteat imitari nos quoniam nō inquieti sumus inter
vos. Nec gratis panem manducauimus ab aliquo: sed in la
bore et fatigatione nocte et die operātes. Ne quem vestrum
grauaremus non quasi non habuerimus potestatem: sed vt
nosmetipsos formā dāremus vobis ad imitandū nos. Nā
et cū essemus apud vos: hec denūciauimus vobis. vt qui nō
vult operari nō māducat. Vbi satis apparet q̃ a fortiori vo
lebat arguere scz ex quo ipse qui potestatem habuit sumēdi car
nalia ab his quibz tanq̃ verus apostolus seminabat spūalia
ne quēquē grauaret potius nocte et de die in fatigatōe erat
atq; labore pro victu: tāto magis aliis potestatem huiusmodi
nō hātes laborare deberent et nō inquietādo alios mēdicare.

Et utinā hi homines qui laboricū mendicatōi postponunt:
attenderēt librū beati augustini de ope monachorū ubi hāc cō-
clusionē ptractās p totū librū vīq; prope finē conat̃ oñdere q̃
labōr debet ocio p̃tēplatōis p̃ferri cuius ī p̃senti rōes omīto:
s; alias eis vtar. Itē ex quo sacra scriptura pigrū hoīez re-
prehēdit hoc mō. ṽlq; quo piger dormis icēta. paululū man⁹
p̃feres vt quiescas veniet tibi quasi turbo egestas tua. i. men-
dicitas quasi vir armat⁹. p̃ouerbioz. vi. i. xx. caplis. prop̃t
frigus piger arare noluit. mēdicabit ergo in estate et nō da-
bit ei. Et mulierē fortē cuius digiti app̃hendere fūsum p̃mē-
dat. p̃ouerbioz vltio caplo. Cōstat q̃ prop̃t hoc i. dissuadet
mēdicatōis ociū labore neglecto. Itē iāctus francisc⁹ in suo
testamēto dicit et ego manib⁹ meis laborabā i. volo laborare.
et oīs alii frēs firmit̃ volo q̃ laborēt et viuāt de labore suo.
qd̃ p̃tinet ad honestatē i. qui nesciūt discāt nō prop̃t cupidita-
tē recipiendi mercedē laboris: s; prop̃t exēplū boni opis et
ad repellendū ociositatē. et qū nō dat nobis p̃ciū laboris re-
curram⁹ ad mēlas dñi petēdo elemosinas hostiatim. hec ibi
et i. regula sua sic dicit. Fratres illi quibus grām dñs dedit la-
borādi: laborent fidelit̃ et deuote. Vnde est valde miradū qua
fronte fratres audeant aut spontaneam mendicatōem exer-
cere: aut mendicationem labori ecōtrario suo institutori pre-
ferre. et eo amplius est mirandum q̃ homo ad laborem na-
scitur. vt dicitur iob v. capitulo. et mendicare est p̃tra legem
institutōis nostre primarie i. qua seruata nullus fuisse vnq̃
mēdic⁹ siue mēdicās. Itē xp̃s in hoc nō mēdicare spōtance
docuisse videt̃ q̃ ipse in sua persona vti potius miraculo vo-
luit: q̃ voluit mēdicare s; cū misi t̃ petrū ad mare vt staterē
in ore piscis reciperet. et inuentū exactoribus didragmatis
pro se i. pro petro petrus exoluere. cū tamē eo casu tā hono-
ratus in pplō staterē mendicando facile īpetralet. Itē alia
facta eius idem videntur ostendere: qm̃ potius vltus fuisse ṽl.

detur illa lege divina. Dignus est perarius mercede sua.
luce decimo capto. ac mathei decimo Dignus est operarius
suo. sicut discipulis suis indicat quando asinum cui isedit
sibi iussit adduci: et quando aperte zacheo precepit. zachee fe-
stinans descende. q: hodie in domo tua oportet me manere ubi
tanquam ad hoc potestatem habens apertissime imperavit. festi-
nans descende. sic quando erat in templo et circumspectis omnibus
cum iam vespera esset hora exiit in bethaniam cum duodecim.
sicut legitur marci. xi. potius illo iure uti voluit: quam ab aliquibus
mendicare. prius enim in bethania euangelium nuntiabat.
Aut si potestate hac usus non fuerat: sed declarauerat ad ami-
cos tunc saltem maluit amicos suos onerare: quam ab aliquo men-
dicare. sic suis operibus nobis ostendens quod non nisi impulsu
egetatis debemus ab aliquo mendicare. Item hoc aperte
precepisse videtur suis discipulis eos mittens. Nolite transire
de domo in domum. luce decimo capto. quod tamen de cursu com-
muni oportet facere mendicantes (scriptura nichilominus alia
affirmante) Vita neque hospitari de domo in domum. ecclesiastici
xxix. capto. Sacra scriptura alibi talem mendicitatem pariter
reprobante hoc modo. Pes fatui facilis in domo proximi.
ecclesiastici. xxi. ca. et ecclesiastici. xi. capto. Fili mi tempore vite
tue ne indigeris melius est enim mori: quam indigere. Vir respi-
ciens in mensam alienam: non est vita eius in cogitatione vite.
aliter enim animam suam cibis alienis. vir autem disciplinatus et
eruditus custodiet se in ore imprudentis conducabit inopia: et in
ventre eius ardebit ignis. hec ibi. Item iuueni ut esset pro-
fectus ita consuluit ut venderet omnia sua et daret pauperibus
et sequeretur eum ubi sequelam non dubium in modo viuendi de-
bemus accipere. Cum igitur secunda conclusio firmavit quod christi
nus nunquam spontanee mendicauit: consequitur quod sine spontanea
mendicatione docuit iuuenem debere ipsum sequendo esse per-
fectum. et si saltem perfectus docuit non debere spontanee men-

dicare. ex his probabiliter potest inferri quod dominus noster iesus
christus docuit homines non debere spontanee mendicare. Quia
conclusio huius materie mendicitatis erat: quod nullus potest
prudenter et sancte spontaneam mendicitatem super se assu-
mere perpetuo observandam. Ista sequitur plane ex aliis su-
persuasis quoniam ex quo talis mendicitas vel mendicatio
est dissuasa a christo apostolis et discipulis et ab ecclesia ac sa-
cris scripturis etiam reprobata. consequitur quod non potest pru-
denter et sancte assumi quis emulatione dei possit assumi
sicut marcus imprudenter et si zelo bono pollicem sibi percudit.

Item sic mendicitatem assumens se in tentationem inducit con-
tra doctrinam orationis dominice. Mathei vi. ca. Et ne nos
inducas in tentationem: quia in conscientia potest quis petere
a deo ne deus inducat eum sed permittat induci in tentatio-
nem. qui se spontanee in tentationem inducit. Que enim est
maior tentationis occasio: quam mendicitatem assumere? cum sa-
lomon aperte dicat et pronunciet. Mendicitatem et divitias
ne dederis michi: sed victui tantum tribue necessaria ne forte
satiatus alliciar ad negandum te et dicam quis est dominus et egestate
compulsus furer et perire nomen dei mei. Proverborum. xxx. ca.
ubi patenter ostendit quod mendicus ad furtum et perurium nominis dei
sui facile impulsus egestatis urgeat. Unde ecclesiastici. xxvii. ca. dicitur.
Propter inopiam multi deliquerunt. Constat ergo quod qui mendi-
citatem super se sponte assumit occasionem gravem et facile tenta-
tionum assumit. Item sic mendicitatem assumens ad officium sa-
cerdotale primo ad omnes ordines sacros ut videtur se reddit inha-
bilem cum sine titulo sufficienti de victu et vestitu secundum leges
ecclesie statum tale habere non possit quod non videtur providere esse factum
sed potius imprudenter. Item tale mendicitatem assumens se arta-
re videtur ad dei leges predictas in perclusionione secunda de christi mendi-
citate soluendas sed non percipies domum proximi tui. cetera.
Et ibi reges et mendicantes non erit inter vos et omnia quecumque vultis
et cetera. Et fere rationes omnes perclusionum trium precedentium habent ut

D. i.

illas affirmant. Unde non video in sermonibus de quibus in
propositiōis istius principio mentionē iā feci qualiter ista opi-
nio de observatiā medicitatis spontanee fuerat introducta nisi
ignorādo scripturā aut ut fugiendo eā esse xpī vite pformē p
ipam questus amplior habere. Unde sexta cōclusio materie
huius erat q non est regula fratrum minorū medicitatē spon-
taneā observare. hec occulta fide poterit suaderi. p hoc q in
regula et in testamēto sanctus franciscus suis frāciscis indi-
stincte medicatiōi pfert laborē. Itē ratōes pclusionū pre-
cedentiū istā probant ut illas principio hoc adiecto q regula
ipā est scā qd principalitē asserit et probat caplo Exiit suprad.

Septima cōclusio huius materie erat q bulla dñi alexan-
dri quarti que libellū magistrorū pdenat nullā premissarū cō-
clusionū ipugnat. hec taliter suadet q dñs iohēs vicesimus
quartus in pstitutiōe sua q quorūdā dicit expse q dñs nico-
laus tercius illam bullā et omnes litteras pdicti alexandri
quarti. psum ad oēs articulos quos sua declaratio ptinet re-
uocavit. Constat autem q paupertate fratrum minorū q arta
esse debeat nicolaus tercius declaravit. quā fratres mendici-
tatem intelligūt. Itē constat q dñs nicolaus de fratrum labore
declarat et etiam de predicatiōe nō faciēda in episcopatu ali-
cuius episcopi ubi fratribus fuerit ptradictum. ergo quo ad
istos articulos bulla dñi alexandri et nicolai quassata / nec in
ipsa bulla recordi aliud quidq esse quod aliquā premissarū
cōclusionū infirmet. Dicerem multa plura obiciendo cōtra
mea propria dicta et respondendo / et pmissa que dixi ampli-
solidarem : sed sanctitatem vestrā et dominorū meorū reueren-
tiam satis vexavi. Unde pcludo et humiliter ac deuote deosco
q super his siue supra materiā primā per me tactam iuxta
petitiōnem quam feci. nolite iudicare secundum faciem sed
iustum iudiciū iudicate.

Deo gratias

Epistola domini pii pape trāsmiſſa ludouico christianiſſi-
mo francorum regi: ad quaſſationem ſeu deſtructionem ſan-
ctionis pragmatice. 8.

Archiſſime in chriſto fili ſalutem et apoſtolicā bene-
dictōem. Accepim⁹ ex litteris venerabilis fratris
noſtri iohānis epiſcopi attrebateñ. q̄pta cū carita-
te āplex⁹ ſis et q̄ piū erga nos et romanā ecclīaz
geras affectū vt q̄ ad tollendū de tuo regno conſtitutionem
illam que pragmatica dicta eſt volenti ⁊ erecto animo lauda-
mus deum et ſue maiestati benedicimus qui talem tibi mē-
tem dedit. Nam quid aliud dicere poſſumus niſi q̄ dei bene-
ficio ex maximis piculis liberatus es: et in hec tēpora reſer-
uatus vt eēs qui ſuſcepto regno paterno ſublatis erroribus
libertatem romane ecclēſie iſtaurares atq; reſtitueres. ⁊ ma-
iorū tuorū equata gloria chriſtiano noſtri quietem fundares.
Benedictus deus qui tue perſone cuſtos fuit et ſpiritū tuum
erexit vt cogitares que pia et omī laude digna ſunt. Sic ma-
gnus conſtantinus ſic duo theodoſii ſic harolus magnus et
plures ex tuis progenitoribus immortalē nomen et inextin-
gibilem conſecuti ſunt gloriam: q; romanā ecclēſiam matrē
ſuam debito ſunt honore proſecuti quorum te veſtigiiſ inhe-
rentem et diligimus totis precordiis et laudamus et omnis
te poſteritas celebrabit. Illud aut̄ int̄ cetera p̄mēdam⁹ q̄ abſq;
p̄uentu et plultatōe multorū pragmaticā auferre ſtatuiſti q̄
admodū idem epiſcopus nobis ſignificauit. Sapis certe et
regez te magnanimū oſtēdis qui nō regaris ſ; regas. Opti-
mus enī princeps eſt qui per ſe recta cognoscit et operat̄ qua-
lem te eſſe confidimus. nec ſcriptura que ait. Vbi multa con-
ſilia ibi ſalus conſultorum multitudinem requirit. Sed con-
ſiliorū maturitatē et digeſtionē que res in paucis q̄ in mul-
tis facili⁹ reperiunt̄. Neq; ei aut honeſtas/ aut iuſticia/ mul-
titudinē facile ſuadet qui variis affectibus agitata ad peiora

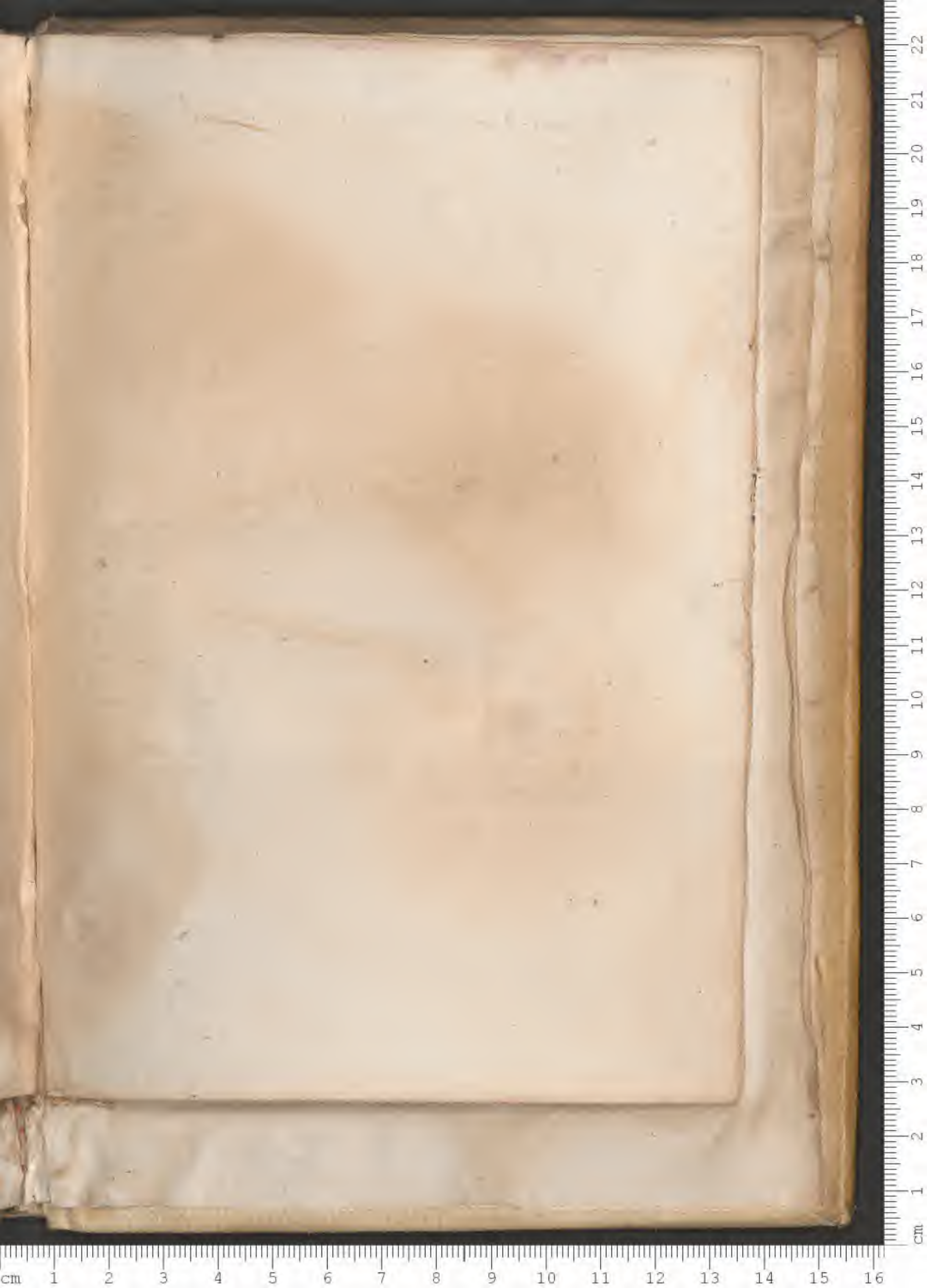
D . ii.

frequenter inclinatur. Confusione subiecta est silentiū multi-
tudo. nec bene se res h3 ubi suffragia minorañt nō pōderant.
Sepe enī fit ut maior pars meliorē vincat. facis qđ te decet
qui sciēs pragmaticā eē absq; deo. eā eliminare de tuo regno
decreuisti. nec vis ī disceptatōez adducere an fieri debeat que
tu ipse faciēda nouisti. hoc ē regem esse ī bonū regē ī quē boni
amēt. mali timeāt. Nā qui p alios regunt nec p se itelligūt q
sunt agēda p̄ceptui sūt. Probam⁹ igit⁹ ī p̄mēdam⁹ ad modū
que de tua deliberatōe circa pragmaticā ep̄us attrabaten. scri-
bit. hortamurq; ut q p̄posuisti ī aīo efficere cito facias. neq;
cū possis hodie bñ facere: cras faciā dicas. hīlarē eī datorē di-
ligit deus: q iusta ī honesta sūt moras nolūt. Fac tuā sapiētīā
sicut nos cognoscim⁹. Ita ī mūdus oīm q̄ primū cognoscat
ne aliquis dicere possit. Diu noluit que diu deliberauit. Q; si
prelati regnī tui ī vniuersitates aliquid ex nobis desiderēt te
mediatore ad nos recurrēt. Nā si quis vnq; pōtifer fuit galli-
ce nationi affectus ut multi fuerūt. Nos certe int̄ primos re-
periem⁹. qui nomē et gētē huiusmodi honorem⁹ ī diligem⁹.
nec vnq; postulatis honestis aduersabimur. scimusq; dignū
esse ut fr̄ibus nostris aut ep̄iscopis in multis deferam⁹ eosq;
honore parit quoq; viris doctis et qui docti esse cupiūt in vni-
uersitatibus litterarū studia sectātes subueniēdū eē nō igno-
ramus. ab his catholica fides defendit⁹ ī doctrine lumē propa-
gat. Age igit⁹ fili p̄fice qđ in aīo geris et confide nos tibi ī re-
gno tuo oīa p̄cessuros. que ratio ī honestas suadebit. Cete-
rū q; regina cipri ad nos ex regno suo deiecta ex turcis pro-
fecta est: et ad tuā ut credimus serenitatē proficisces. consiliū
et auxiliū petens. Nā regnū eius solidani egīpcii gēte occu-
patū est. Et q; sicut accepimus machometus turchorū dñs
gīnpui et trapesuntā et multas alias ī asia ciuitates ac pro-
uincias de nouo sibi subiēcīt et in europam victor ac timēs:
eo proposito reuertit⁹ ut christianitatē totam proterreat ī cō-
culcet. Serenitatē tuā rogam⁹ ī flentes petim⁹ ut respicias

in quo statu est catholica fides quomodo ex vno latere turci:
ex altero sarraceni urgent. pone ante te oculos lamentabiles
christianorum voces qui per asiam et greciam in medio nationis per
uerse constituti miserabilibus modis affligunt. Cogita in quo
loco est sacrum domini sepulchrum quod inspicere absque machometanorum
voluntate non possumus. Sancta terra que nobis lucem
fidei prebuit: nunc in tenebris est totus orbes plenus spurcia
machometica que in ecclesia in europa suum virus effudit inde
grecie hinc hispanie parte occupata. Nec dies est in qua mille
christianorum anime pereant. Rodus in piculo: et nobilis insula ma
ris quondam dicti pelloponiezeus in potestate turcorum est pau
cis exceptis locis. Epire tota ad eos defecit. Bulgaria/ vala
cia/ et rauaunico. ex parte turcis paret. ungaria vulnus expec
tat et multis afflicta cladibus non potest tantos belli motus
sustinere. nec est qui proleat eam. timet victorem machometum
iam spoliis orientis et asie viribus onustam. Timemus sane
illi genti. timemus et aliis que sunt in hostium circuitu. Nec
nos sumus qui succurrere possumus. Voluimus oculos no
stros modo huc/ modo illuc/ et lustratis omnibus christianorum
provinciis nemo regum nemo principum nobis occurrat qui ta
cite rei subuenire possit: nisi tu solus quem pius deus sui po
puli saluatorem ut perfidimus hucusque seruauit incolumem. nec pro
misit in manus se querentium incidere. Tu dei hereditatem re
gnum in pace persecutus es mortuo patre. philippus burgondie
dux clarus et potens tibi obsequentissimus est. ceteri duces
et comites regni te dominum gloriantur. et sine controuersia pa
rent. Ex aeglia si volueris nichil tibi aduersabit. hispaniam
habes amicam. omnes per circuitum te venerant et collunt. et le
gationes ex longinquis partibus ac ex ipsa italia te salutatur
et honoratum adueniunt. Magna est gloria tua magnus dei donum.
Intellexit diuina pietas cogitationes tuas et multa cogno
uit in animo tuo proposita esse ad commune bonum. Nec dubita
mus quin cum esses exul quodammodo ad regnum sepe tecum

diceres. **O** si paterno in solio aliquando sedeam quanta faciam
tibi deus grata? certe non patiar tuam hereditatem turcis
dilaniari. **A**udiuit te deus. et omnia tibi aduersa repulit. **P**lana
uit iter tuum et te in aucto regno collocauit. **E**xcellsum pre re
gibus terre omnia tibi tranquilla dedit. **S**i quid intra te deo
promisisti id seruato: si non promisisti quod non est verisimi
le: recognosce beneficia que accepisti a domino deo tuo qui te
filium regis creauit. et in regnum cum diu exterius fuisses
summa cum gloria restituit. **O**stende te gratum diuine pie
tati et pro tantis beneficiis vocem repende tolle ut facturum
oratori nemo spondisti pragmaticam constitutionem. et hoc
facto quod non est difficile erige te totum in auxilium religi
onis contra turcos stude ut expeditio aduersus hostes fiat.
Exhibe te huius rei ducem et caput. **N**ec dubita cuncta erunt
tibi prospera. hoc est negocium te dignum tibi hec gloria serua
ta est. nichil est in quo te laudabilius exercere posses heredi
taria hec tibi prouincia est. **N**am pugnare cum turcis et vin
cere et terram sanctam recuperare. et fidem seruare. et roma
nam ecclesiam honestate francorum regum proprium est. et
hec tu comodissime prestare potes. **V**era francorum soboles
supina et rerum experientia peditus inopulento et pacifico
et potentissimo regno sublimatus omnium oculi tunc respiciunt
omnes afflicti te inuocant. et nos preter te non videmus qui
hoc possit patrare. et ad te unum recurrimus christiane fidei
defensorem. **T**u ergo et a nobis et a toto christiano populo
rogatus et impropnis a deo ammonitus prepara te huic pro
uincie ad quam feliciter dirigendum omnia obtinebis a no
bis que a iusto et pio christi vicario et beati petri successore
obtineri debeant. **D**atum rome die xxvi. octobris. **A**nno dñi
millesimo quadringentesimo sexagesimo primo pontifica
tus nostri anno quarto.

cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22

dosmif 58

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

1000

1000

1000

1000

1000

SEATEMPS

Avaro nihil est celestius

Quod parente servat
Prodigne ope vorat

Censura ut advenit
Dives opumque obit

patet eget et stulto
quod munere frigitur illo

